విషయసూచిక

ప్రార్థన—శ్రీ దేవీ పంచస్తవి	౫౭
శ్రీ దేవీ దండకము	౫౯
శ్రీ రామకృష్ణ వచనామృతము—'మ.'	౬౦
దేవ్యారాధన	౬౪
మెయిపొరుళు నాయనారు—డాక్టరు శ్రీ రామకృష్ణశాస్త్రి	౬౮
మానసబోధ—బాలకవి శ్రీ ఓరుగంటి నారాయణప్ప	౭౨
శ్రీ వివేకానంద సంభాషణలు—అనువాదకుడు: శ్రీ ఎల్లంటి సుబ్బారావు	౭౪
శ్రీ తురీయానంద లేఖావళి	౮౦
శ్రీ వాసుదేవ మననము—శ్రీ మాచిరాజు శ్రీరామకృష్ణ	౮౧
సంఘవార్తలు	౮౩
గ్రంథసమీక్ష	౮౪

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

చందాదారులకు

౧. పత్రిక ప్రతిమాసము 20-వ తేదీన వెలువరింపఁబడును. ఒక వారము, పదిరోజులు చూచి ప్రతి మీకు అందకపోయినయెడల ఉత్తరము వ్రాయుఁడు.

౨. సంవత్సర చందా రు. ౩ లు మాత్రమే. జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని చందాదారులుగఁ జేరవచ్చును. ఇతర మాసములలోఁ జేరఁదలచు వారికి జనవరి నెల నుండిగాని జూలై నెల నుండిగాని సంచికలు చేర్చిపంపఁబడును. విడిప్రతి రూ. ౦—౬—౦ లు. హిగిన్‌బాదంస్‌వారి స్టాలులలోఁగాని, మా పత్రిక ఏజెంటును గాని అడుగుఁడు.

౩. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు వీలైనంతవఱకు ఇంగ్లీషున వ్రాయుచు మీ చందాదారు సంఖ్య నుదాహరింపుఁడు. ఉత్తరములను "మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణప్రభ" అను చిరునామాకు వ్రాయుఁడు.

౪ చిరునామాయందు ఎట్టిమార్పుగలిగినను 10-వ తారీఖునకు ముంగుగా మా కార్యాలయమునకుఁ దెలుపవలయును. లేనిచో, పత్రిక పూర్వపు చిరునామాకే పంపఁబడును.

వ్యాసకర్తలకు

౧ కేవలము నైతిక ధార్మిక వైజ్ఞానిక విషయకములైన వ్యాసములేకాక, సాహిత్యమునకును కవిత్వమునకును సంబంధించిన ఏ వ్యాసములైనను బంపవచ్చును. సులభ సుందరమగు గ్రాంథికభాషలో వ్రాయవలయును.

౨. వ్యాసములు అచ్చులో మూఁడు పుటలకు మించరాదు. ప్రతినెల మొదటి తేదీకి వ్యాసములు మాకు అందవలెను.

౩. వ్యాసములను, విమర్శకుఁ బంపు గ్రంథములను, వినిమయముగఁ బంపెడి పత్రికలను "సంపాదకుఁడు, శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ శ్రీరామకృష్ణ మిషన్ స్టూడెంట్స్ హోమ్, మైలాపూరు, చెన్నపురి" అను చిరునామాకు వ్రాసి పంపవలెను.

౪. వ్యాసము తిరుగఁ బంపఁబడవలయుననుచోఁ దగు పోస్టేజి చేర్చి పంపవలయును.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౯ } ౧౯౫౨ – సెప్టెంబరు : : నందన – భాద్రపదము { సంచిక ౩

ప్రార్థన

శ్రీ దేవీ పంచస్తవి

శ్రీ మన్మహాకవి కాళిదాసు

శ్లో. విప్రాః క్షోణిభుజో విశస్తదితరే క్షీరాజ్య మధ్వాసవైః
త్వాందేవి త్రిపురే పరావరమయీం సంతర్ప్య పూజావిధౌ
యాం యాం ప్రార్థయతే మనఃస్థిరధియాం తేషాం తవేవధ్రువం
తాం తాం సిద్ధి మవాప్నువంతి తరసా విఘ్నైః రవిఘ్నీకృతాః

తా. ఓ దేవీ! పరాపరమయీ! నిన్ను విప్రులు పాలతోడను, క్షత్రియులు నేయి తోడను, శూద్రులు మధుమాంసములతోడను పూజించి తనుపగా వారివారి కోర్కెలన్నియు వెంటనే నిశ్చయముగా నిర్విఘ్నముగా కొనసాగును.

శ్లో. త్వద్రూపైక నిరూపణప్రణయితాబన్ధో దృశో స్త్వద్గుణ
గ్రామాకర్ణన రాగితా శ్రవణయో స్త్వత్సంస్మృతి శ్చేతసి
త్వత్పాదార్చన చాతురీకరయుగే త్వత్కీర్తితం వాచిమే
కుత్రాపి త్వదుపాసన వ్యసనితా మే దేవి మాశామ్యతు.

తా. ఓ దేవీ కన్నులకు నీ రూపావలోకనమునందలి యుత్సాహము తగ్గనియట్లును, చెవులకు నీ గుణ సందోహాకర్ణనమునందలి కుతూహలము సన్నగిల్లనియట్లును, మనస్సున

నీ స్మరణాభిలాష సడలనియట్లును, కరములు నీ పాదార్చనచాతురిని వదలనియట్లును, వాక్కు నీ కీర్తనమును బాయనియట్లును, నీ యుపాసనమునందలి మమతను విడువని యట్లును గరుణింపుము.

శ్లో. యస్త్వాం ధ్యాయతి వేత్తి విందతి జపత్యాలోకతే చింతయ
త్యన్వేతి ప్రతిపద్యతే కలయతి స్తౌత్యాశ్రయత్యర్చతి
యశ్చ త్ర్యంబకవల్లభే తవగుణా నాకర్ణయత్యాదరాత్
తస్య శ్రీర్న గృహాదపైతి విజయ స్తస్యాగ్రతో ధావతి.

తా. ఓ శాంభవీ! ఎవరు నిన్ను ధ్యానించుచు, దెలిసికొనుచు, తానే నీవని వినుచు, నిన్నే చూచుచు, జపించుచు, తలంచుచు, పొగడుచు, నీ గుణజాలము నాకర్ణించుచు, నిన్ను ప్రతిష్ఠించి పూజించుచుందురో వారి గృహములను లక్ష్మి వీడదు. వారికి సర్వకార్యజయము తప్పక సిద్ధించును.

శ్లో. యా మామనంతి మునయః ప్రకృతిం పురాణీం
విద్యేతి యాం శ్రుతిరహస్యవిదో వదంతి
తా మర్ధపల్లవిత శంకరరూపముద్రాం
దేవీ మనన్య శరణః శరణం ప్రపద్యే.

తా. ఏ దేవిని మునులు అనంతియనియు ఆరంభకయనియు ప్రస్తావింతురో, పౌరాణికులు వేదార్థజ్ఞానరూపయని ప్రశంసింతురో, భగవంతుడగు శంకరుని వామదేహమై భాసిల్లు ఆ తల్లిని నీవె నా శరణమని సదా కొలిచెదను.

శ్లో. అజానంతో యాంతి క్షయ మవశమన్యోన్య కలహైః
అమీ మాయాగ్రంథౌ తవపరిలుఠ న్తస్సమయినః
జగన్మాతర్జన్మ జ్వరమయతమః కౌముది వయం
నమ స్తే కుర్వాణాః శరణ ముపయామో భగవతీమ్!

తా. ఓ భగవతీ! మాయయందుజిక్కి తప్పించుకొనజాలక అజ్ఞులై అన్యోన్యవివాదములకు లోనై సమయులు నశింతురు. తల్లీ, నీవే నాదిక్కు. నన్ను మాయలో ముంపవలదు. ఇవే నీకు నా నమస్కారములు.

⊹

శ్రీ దేవీ దండకము

శ్రీవిష్ణుశక్తీ! జగన్మూలశక్తీ! త్రిశక్తీ! మహాశక్తి! నారాయణీ! దేవి! మామ్రొక్కు గైకొమ్ము కాష్ఠాదికాలస్వరూపంబులం జేసి పాకంబు గావించి లోకంబులన్మ్రింగునారాయణీ! దేవి! మామ్రొక్కు గైకొమ్ము సర్గస్థితిధ్వంసనంబు ల్పొనర్పన్నిమిత్తంబ త్రైగుణ్యమూర్తీ! జగద్గీతసత్కీర్తి! నారాయణీ! దేవి! మామ్రొక్కుగైకొమ్ము రమ్యాక్షసూత్రాది చిహ్నావలిం దాల్చి హంసంబు పైనీవు బ్రహ్మాణివై యొప్పునారాయణీ! దేవి! మామ్రొక్కు గైకొమ్ము వాలుం ద్రిశూలంబుఁ గేల న్వెలుంగంగ బాలేందురోచు ల్జటాలంకృతిం జేయ మాహేశ్వరీమూర్తిఁబెంపారి యాబోఁతుమీఁద న్వెలుంగొందునారాయణీ! దేవి! మామ్రొక్కుగైకొమ్ము హస్తమ్ముల న్జక్రశంఖాది లోకప్రశస్తాయుధమ్ము ల్మెఱుంగారఁ గా వైష్ణవీరూపలీల న్విహారంబు గైకొన్ననారాయణీ! దేవి! మామ్రొక్కు గైకొమ్ము రాజన్మయూరంబుఁ దేజంబుతో నెక్కి చే శక్తిశోభిల్లఁ గౌమారివై పొల్చునారాయణీ! దేవి! మామ్రొక్కుగైకొమ్ము వారాహి వై యేకదంష్ట్రంబున న్నీవు ధాత్రీతలం బెత్తి శ్రీనారసింహాకృతిన్ దైత్యులం ద్రుంచి లోకైకరక్షావిధి న్ధన్య వైనట్టినారాయణీ! దేవీ! మామ్రొక్కు గైకొమ్ము చూడాకిరీటంబు దోర్వజ్రము న్బ్రజ్వరిల్లంగ వేగన్నులుం గ్రాల వృత్రాదివీరారులం ద్రుంచి మాహేంద్రివై యున్న నారాయణీ! దేవి! మామ్రొక్కు గైకొమ్ము శ్రీకంఠదూతీ! శివా,! ఘోరనాదంబు మ్రోయంగ దైతేయులం జంపి యుగ్రాజిఁ జెల్వారునారాయణీ! దేవి! మామ్రొక్కు గైకొమ్ము దంష్ట్రాకరాళాననంబు న్శిరోమాలికాదీప్తిజాలంబును న్దేజరిల్లంగ సంగ్రామరంగంబునం జండముండాదులంగిట్టి చెండాడి చాముండవై మేదిని న్బెంపున న్మీఱునారాయణీ! దేవి! మామ్రొక్కుగైకొమ్ము లక్ష్మీస్వధాపుష్టిలజ్జామహారాత్రివిద్యాదిరూపంబుల న్బూజ్యవై యుండుమేధావిభూతీ! శివా! వాణి! శర్వాణి! నారాయణీ! దేవి! మామ్రొక్కు గైకొమ్ము సర్వంబునం బాణిపాదాస్యము ల్గల్గి సర్వంబునన్ శీర్షనేత్రాంగము ల్గల్గి సర్వంబున న్నాసికాకర్ణము ల్గల్గి సర్వంబు నీవైనసర్వేశ్వరీ! సర్వశక్త్యాత్మికా! సర్వరూపా! మహాదుర్గ! మామ్రొక్కు గైకొమ్ము మమ్మార్తి రక్షింపు ముక్కన్నులం జాలఁ జెన్నొందు నీమోముకాత్యాయనీ! మమ్ము నేభీతియుం బొంద కుండంగ రక్షించు రక్షోగణాభీల మై నీదుశూలంబు శ్రీభద్రకాళీ! మముం దాన రక్షించు నాదంబున న్దిక్కు లల్లార్చు నీఘంట దోషంబులం దోలి మ మ్మెప్డు రక్షించు నక్తంచరశ్రేణిరక్తంబునం దోఁగి కెంజాయ రంజిల్లు నీవాలు మమ్మేలుచు న్మేలు గావించు రోగంబులం బాచి రాగంబుతో నీవు మాకుం బ్రసాదింపు సంతుష్టవై యిష్టకామంబు లెప్పొద్దు దేవీ! నిను న్భక్తి సేవించుసద్భక్తసంఘంబు లెన్నండు నేదుఃఖము ల్బొంద కేబాధలం జెంద కానందలీల న్సుఖంబుండఁ గాంచున్ నమస్తైకభద్రా! నమస్తైకపుణ్యా! నమస్తే నమస్తే నమః.

—మార్కండేయపురాణము.

ఓం నమో భగవతే శ్రీ రామకృష్ణాయ!

శ్రీ రామకృష్ణ వచనామృతము —'మ.'

దక్షిణేశ్వరాలయమున భక్తులతో శ్రీ రామకృష్ణుడు

14 డిసెంబరు 1883.

'మ.' పంచవటియందలి దేవాలయముల యొద్ద నొంటరిగా దిరుగుచుండెను. శ్రీ రామకృష్ణోపదేశములన్నియు ఆయన మనస్సున పదేపదే స్ఫురించుచుండెను—"భగవద్దర్శన మసాధ్యమగునదిగాదు. ఎవరైనను కొంచెము సాధనచేసిన యెడల తప్పక భగవద్దర్శనము నందగలరు. మాయను ఏకొంచెముగానైనను గుర్తించినచో తక్షణమే అది తొలగిపోవును."

మూడున్నరగంటలైనది. 'మ.' శ్రీ రామకృష్ణులగదికి వచ్చి కూర్చొనెను. అప్పుడు బ్రౌటన్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్ (Broughton Institution) లోని ఉపాధ్యాయుడు కొందరు విద్యార్థులతో శ్రీ రామకృష్ణులను జూడ వచ్చెను. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు వారితో మాట్లాడుచుండెను. ఉపాధ్యాయుడు మధ్యే మధ్యే ప్రశ్నించుచుండెను. విగ్రహారాధనను గూర్చి ఆలోచన జరిగెను.

శ్రీరామ:—(ఉపాధ్యాయునిజూచి) విగ్రహారాధనయందు తప్పేమిగలదు? వేదాంతమున ఎచ్చట 'అస్తిభాతిప్రియము' లుండునో అచ్చటనే భగవత్ప్రకాశము కలదు. ప్రపంచమునందు భగవానుడుతప్ప నితరమేదియు లేదు.

బాలికలు బొమ్మలతో నాటలాడుకొనుచుందురు. ఇదంతయు పెండ్లి చేసికొని భర్తతో కాపురముచేయువఱకే. వివాహానంతరము ఆ బొమ్మలను మూటగట్టి మచ్చునబెట్టుదురు. భగవద్దర్శనానంతరము విగ్రహారాధనవలని ప్రయోజనమేమికలదు? 'మ.' వైపు చూచుచు అనురాగము కలిగినచో భగవల్లాభము కలుగును. తీక్ష్ణమయిన వ్యాకులత ఆవశ్యకము. మిక్కిలిగా వ్యాకులమున్నచో మనస్సంతయు భగవదభిముఖముగనే పరువెత్తును.

ఒకనికి ఒక కుమార్తె గలదు, ఆమెకు పసి ప్రాయముననే వివాహమయి వితంతువాయెను. భర్తముఖముగూడ ఆ అమ్మాయి ఎరుగదు. ఇరుగుపొరుగు బాలికల భర్తలు వారిండ్లకు వచ్చుటనుజూచి తనతండ్రిని జేరి 'నా భర్త ఏడి' అని యడిగెను. అంతట తండ్రి 'నీ భర్త గోవిందుడు, నీవు పిలిచినచో నీకు కనిపింపగలడు' అని బదులుచెప్పెను. పిదప ఆ బాలిక తలుపు మూసికొని లోనగూర్చొని 'గోవిందా! రమ్ము. నాకు కనిపింపుము. నీవేల రాకుంటివి' అని విలపించుచు బిలువదొడగెను. ఆ బాలిక ఆర్త నాదము విని భగవాను డూరకొనలేకపోయెను. గోవిందు డామెకు సాక్షాత్కరించెను.

బాలురవలె సరళస్వభావ మెంతయు నావశ్యకమయినది. తల్లిని జూచుటకై బిడ్డలకు గలుగునంతటి వ్యాకులము సహితము ఆవశ్యకము. ఇట్టి వ్యాకులము కలిగినచో అదియే అరుణోదయము. ఇక సూర్యుడు తప్పక ఉదయించును. ఇట్టి వ్యాకులానంతరమే భగవద్దర్శనము.

జటిలుని కథ యిట్లు ప్రవచింపబడియున్నది. అతడు బడికి ప్రతిదినము వెళ్లుచుండువాడు. మార్గమధ్యమున నొకానొక యడవి గలదు. అతనికి భయము కలిగెడిది. దీనినిగూర్చి తల్లికి జెప్పగా తల్లి 'నీకీ భయమేల? నీవు మధుసూదనుని బిలువుము' అని పలికెను. జటిలుడు 'మధుసూదను డెవ'రని ప్రశ్నించెను. 'మధుసూదనుడు నీ యన్న' యని తల్లి వచించెను. అంతట నొంటరిగా పోవుచున్నపుడెల్ల భయముకలిగినపుడంతయు 'అన్నా మధుసూదనా' అని పిలువదొడంగెను. ఎచ్చటను ఎవరును కనిపింపలేదు. అపుడు బిగ్గరగా నేడ్చుచు 'అన్నా మధుసూదనా ఎందుంటివి? నాకు మిక్కిలి భయము కలుగుచున్నది' అని అఱవ మొదలిడెను. అంతట భగవానుడువచ్చి, ఇదిగో నేనున్నానుగదా! ఏల నీకీ భయము' అని భయముడిపి అతనిని బడివఱకును దీసికొనివెళ్లి వదలిపెట్టి, 'నీకు భయముకలుగునపుడెల్ల నన్ను బిలువుము, నేను వచ్చెదను. భయపడకుము' అని చెప్పెను. ఇదియే సరళస్వభావముగలవారి విశ్వాసము. ఇట్టి వ్యాకులతయే కావలయును.

ఒక బ్రాహ్మణునియింట దేవతార్చన జరుగుచుండెడిది. ఒకదిన మత డెచటికో పోవుచు, తన చిన్నికుమారుని బిలిచి, 'నాయనా! ఈ రోజు నీవు భగవానునకు నివేదనచేసి భోజనము పెట్టుము' అని చెప్పి వెళ్లిపోయెను. బాలుడు నివేదన చేసెను. కాని భగవాను డూరక కూర్చొనియే యుండెను. పలకడు, ఉలకడు, ఏమియు తినడు. బాలు డెంతయోసేపు కూర్చొని చూచెను గాని భగవానుడు లేవలేదు. భగవంతుడువచ్చి తానుబెట్టిన పీటమీద గూర్చొని భుజించునని అతని నమ్మకము. అందువలన వాడు మాటిమాటికి 'దేవా! రా! భుజింపుము. వేళమించినది. నేనిక కూర్చొ జాలను' అనుచుండెను. అప్పటికి ఎవరును మాటాడలేదు. అంత బాలునకు ఏడ్పు కలిగినది. వాడు ఏడ్చుచు 'నాయన నీకు భోజనము పెట్టుమని చెప్పిపోయెను. నీవేల రావు? ఏల తినవు? నాతో భుజింపవా ఏమి?' అని ఎంతయో వ్యాకులముతో నేడ్చెను. అట్లు కొంతసేపు ఏడువగా భగవంతు డిక నూరకొనలేక నవ్వుచు పీటమీదికివచ్చి కూర్చొని భుజింప మొదలిడెను. భగవానుడు భుజించిన పిదప బాలుడు బయటికిరాగా ఇంటివారు వానిని జూచి 'నైవేద్యమయినదా? పళ్లెముల దీసికొని రమ్ము' అని చెప్పిరి. వెంటనే 'నైవేద్యమయినది. అంతయు భగవానుడే భుజించెను' అని బాలుడు సమాధానించెను. అంత వారందరును 'అదేమి?'అని ఆశ్చర్యమును వెలిబుచ్చిరి. కాని బాలుడు 'ఏల? భగవంతుడువచ్చి భుజించెను' అని చెప్పెను. అందరును దేవతార్చన గదికి వెళ్లి చూడగ పళ్లెములన్నియు ఖాళీగా నుండెను.

సాయంకాలమయినది. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు 'మ.' తో నహుబత్తుదగ్గర నిలుచుకొని మాట్లాడుచుండిరి. ఎదుట గంగానది ప్రవహించుచుండెను. అది చలికాలము కావున రామకృష్ణ గురుదేవు డొక ఉన్నిశాలు

వను గప్పుకొనియుండెను. 'మ.' తో: 'పంచ వటి దగ్గరి గదిలో పరుండెదవా?'

'మ.' నహుబతుఖానాపై నున్న గది నీయరా?

శ్రీ రామకృష్ణులు దేవాలయాధికారితో 'మ.' ఆ గదిలో నుండగల ఏర్పాట్లు గావించిరి. 'మ.' కు నహుబత్ ఖానా మిక్కిలిగా బాగున్నదనిపించినది. ఎదుట గంగానది, నీలాకాశము, చంద్రకాంతి, పుష్పోద్యానము— ఇవన్నియు కనిపించుటవలన అవి అన్నియు మిక్కిలిగా అతనికి హర్షోత్కర్షము గల్గించుచుండెను.

శ్రీరామ:—ఎందుకీయరు? కాని పంచవటి గదియందెందరో హరినామసంకీర్తనము, జపము, ధ్యానము చేసియున్నారు.

సాయంకాలమున శ్రీ రామకృష్ణులవారి గదియందు ధూపము వేయబడెను. చిన్న మంచముమీద కూర్చొని శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు ధ్యానముచేయుచుండెను. 'మ.', రాఖాల్, లాటు, రామ్‌లాల్—వీరందరును క్రింద కూర్చొనియుండిరి.

శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుడు 'మ.' తో భగవత్ప్రేమ, భక్తి—వీనినిగూర్చి మాట్లాడెను. పిదప రామలాలును పాట పాడుమనగా అతడు మధురస్వరముతో కొన్ని పాటలు పాడెను. ఆ పాటలు శ్రీ గౌరాంగుని సన్న్యాసమునకు సంబంధించినవి. పాట భావము:

ఆహా! నాకెట్టిదృశ్యము గోచరమగుచున్నది ఈ కేశవభారతి కుటీరమున అపురూపజ్యోతిర్మయమగు శ్రీ గౌరాంగుని మూర్తి! అతని నేత్రద్వయమునుండియు ప్రేమాశ్రువులు సంతతధారగా ప్రవహించుచున్నవి. శ్రీ గౌరాంగుడు మత్తమాతంగమువలె ప్రేమావేశముతో నర్తనముచేయుచు పాడుచున్నాడు. ఒకప్పుడు ధూళియందుబడి పొరలుచున్నాడు. ఏడ్చుచు స్వర్గమర్త్యముల భేదింపగల సింహగర్జనము వంటి గర్జనముతో హరినామము స్మరించుచున్నాడు. గడ్డిపరకను నోటవైచుకొని కృతాంజలియై ముక్తికొఱకు ప్రార్థించుచున్నాడు. సుందరములగు ముంగురులడీసివైచి యోగివేషధారి యయ్యెను. అతనిభక్తి ప్రేమావేశముచూడ మా శరీరము గగుర్పొడుచుచున్నది. జీవుల దుఃఖము సహింపజాలక భగవత్ప్రేమామృతమును వెదజల్లుటకు సమస్తమును త్యజించి వచ్చియున్నాడు. ఇట్టి మహాప్రభువగు శ్రీ చైతన్యచరణాశ్రితుడై యుండుటయే ప్రేమదాసు నభిలాష.

ఈ పాట ముగిసిన పిదప శ్రీ చైతన్యజీవిత సంబంధములగు రెండు మూడు పాటలు పాడి శ్రీమతి రాధనుగూర్చి ఈ పాట బాడెను. (పాట భావము)

రాధాదర్శనము అందరకును లభించునా? ఆమెకు కలిగినట్టి ప్రేమ అందరకునుగలుగునా? అతిదుర్లభమగు ఆధనము ఆరాధనవినా, సాధన సలుపనిదే లభించునా? తులామాసమున అమావాస్యనాడు స్వాతినక్షత్రమున కురియువర్షమే వర్షము. ఇతరమాసములందు కురియువర్షములు నిష్ఫలములు. యువతులందరును తమ పిల్లలను ఒళ్లలో బెట్టుకొని చేయియెత్తి చంద్రుని బిలుతురు. పిల్లలందరును నమ్మెదురు. అట్లయినచో చంద్రుడుగూడనమ్మి గగనమునువిడిచి భూమండలమునకు దిగివచ్చునా?

పాట ముగియగనే శ్రీ రామకృష్ణగురుదేవుడు సరే, 'గౌరనితాయులు మీ రిరువురు

సోదరులు' అన్న పాట పాడుమని చెప్పి రామలాలుతో తానుగూడ పాట మొదలుపెట్టెను. (పాట భావము).

ఓ ప్రభూ! గౌరనితాయులు మీ రిరువురు సోదరులును పరమదయాళురుననివిని మిమ్ము జూడవచ్చితిని.

నేను కాశీపట్టణమునకు బోయితిని. అచ్చట విశ్వేశ్వరుడు పరబ్రహ్మము శచీదేవియింట బుట్టునని చెప్పెను.

ఓ పరబ్రహ్మమా! నిన్ను నేను కనుగొంటిని. ఎందరో మహాత్ముల జూచితిని, కాని నీయట్టి దయాళుని జూడలేదు.

మీ రిరువురును యదుపురమున శ్రీ కృష్ణ బలరాములుగ నవతరించితిరి. ఇపుడీనదియా దేశమున గౌరనితాయులై అవతరించితిరి. వ్రజపురమున బరువులెత్తుటయే యిచ్చటి (హరినామోచ్చారణమున ప్రేమోన్మత్తులై) దూళియందు పొరలుట.

వ్రజపురమున క్రీడ (కేకలు)! ఇచ్చట హరినామసంకీర్తనము! ఇందు మీ శరీరమంతయు, వేషమంతయు, దాగియున్నది. కాని మీ నేత్రములుమాత్రము మిమ్ములను దెలుపుచున్నవి.

పతితపావనులగు మీ నామములవిని మిమ్ము కలిసికొనవలయునని నాకు ఆశ జనించినది. ఎంతో ఆశతో వచ్చితిని. మీ పాదసన్నిధిని నాకు స్థలమొసంగవలయును. జగాయి మాదాయిలను మిమ్ము తలచినపుడు ఈ అధమునకును నమ్మకము గలుగుచున్నది. ఓ పరమ కారుణికులారా! మీరు చండాలుని సైతము ఒడిలోనికి దీసికొని హరినామము జెప్పింతురని విని యున్నాను.

నహబత్‌పైన ఒకగది 'మ.' కు ఏర్పాటు చేయబడెను. 'మ.' ఆగదిలో ఒంటరిగా గూర్చొనియున్నాడు. ఆనాడు మార్గశీర్ష పౌర్ణమి. ఆకాశము, గంగ, కాళీదేవాలయము, దేవాలయశిఖరము, ఉద్యానవన మార్గములు, పంచవటి—ఇవన్నియు చంద్రకాంతితో నింపబడియున్నవి. 'మ.' ఒంటరిగాగూర్చొని శ్రీరామకృష్ణగురుదేవుని దలచుచుండెను. రాత్రి మూడుగంటలయినది. 'మ.' లేచెను. ఉత్తర దిక్కుననున్న పంచవటికి బోయెను. శ్రీరామకృష్ణగురుదేవుడు పంచవటినిగూర్చి చెప్పియున్నారు గదా! అతనికిక నహబత్ ఖానా నచ్చలేదు; పంచవటియందలి గదియందే యుండదలంచెను.

ఎందుజూచినను నిశ్శబ్దము! అతడు నడచుచుండ దారియం దెచ్చటనుండియో మానవ భాషణములు వినిపించెను. ఎవరో పంచవటి వృక్షమ్మూలమునుండి 'అన్నా! మధుసూదనా! ఎందుంటివి' అని పిలిచిన ఆర్తనాదము రెండు మూడుసార్లు వినిపించెను. ఎవరో ఒంటరిగా నిర్జనస్థలమునగూర్చొని భగవంతుని బిలుచుచుండెనని 'మ.' గమనించెను.

దేవ్యారాధన

ప్రపంచమున విశ్వశక్తి నానారూపములతో మనకు ప్రత్యక్షమగుచున్నది. పగటిపూట సూర్యుడుదయించి తన ప్రచండకిరణములను ప్రసరింపజేసి ప్రకాశించుచున్నాడు. రాత్రి పూట చంద్రుడు తన చల్లని కిరణములను వెద జల్లి వెన్నెలతో మన కాహ్లాదమును కల్గించు చున్నాడు. ఆకాశమున ఎన్నెన్నో గ్రహములు తిరుగుచున్నవి. మేఘములేర్పడి వర్షధారలు కురియుచున్నవి. భయంకరములగు పెనుగాలులు సుడిగాలులు వీయుచు మెరుపులు మెరయుచు ఉరుములు ఉరుముచు పిడుగులు పడుచున్నవి. నదీనదములు ప్రవహించుచున్నవి. కొండ లేర్పడుచున్నవి. భీకరములైన సముద్రము లెల్లప్పుడు పొంగుచున్నవి. భూకంపములు బయలు దేరుచున్నవి. కారడవులలో దావానలములు, సముద్రములలో బడబానలములు రేగుచున్నవి. మరియొకప్రక్క సశ్యసంపద పెరుగుచున్నది, వృక్షములు వృద్ధియగుచున్నవి, మనోరంజక ములగు పూమొక్కలు పూలుపూయుచున్నవి, ఫలవృక్షములు ఫలముల నిచ్చుచున్నవి. ప్రకృతి యందు ప్రకటితమగుచున్న ఇట్టి దివ్యశక్తిని భారతీయులు పూజించుచుండిన యాచారము బహుప్రాచీనమైనది. దీని పూర్వోత్తరములను తెలిసికొనుట బహుదుర్లభము. వేదకాలము నాటికే యీ యాచారమున్నట్లు తెలియు చున్నది. వేదకాలపు ఆర్యుల దేవతలలో వాక్ దేవతయగు వాక్, విద్యాధిదేవతయగు సరస్వతి ప్రసిద్ధిచెందిన దేవతలు. కేనోపనిషత్తు నందు ఇంద్రునకు బ్రహ్మ ఉమా హైమవతీ రూపమున ప్రసన్నమై వాని తమోవృత్తిని నశింపజేసి ఆత్మవిజ్ఞానమునుకల్గించినట్లు తెలియు చున్నది.

శాక్తేయుల పవిత్రగ్రంథము "దేవీమాహాత్మ్యము." ఇందు వర్ణితమైన విషయములు అతిమనోహరములును జ్ఞానదాయకములును. సురథుడను రాజు తన బంధువర్గముచే మోస గింపబడి రాజ్యమును కోల్పోయెను. సమాధి యను వర్తకుడు తన చుట్టములకు దూర మయ్యెను. వీరిద్దరును ఈ విధముగ సంసార మున చెప్పనలవికాని క్లేశములను పొంది దుర్భరజీవితమును భరింపజాలక మోక్షాన్వేషు లైరి. సర్వసంగపరిత్యాగులై కారడవులబట్టి మేధనమహాముని యాశ్రమమును జేరిరి. ఆ ఋషిపుంగవునకు తమ జీవితకథను వినిపించి తరణోపాయమును జూపుమని వాని శరణు జొచ్చిరి. ఆ మహాతపస్వియు విదారితహృదయులగు వారిద్దరికిని ధైర్యముచెప్పి అభయ మిచ్చి దివ్యశక్తియగు విశ్వమాత గుణగణముల వర్ణించి భౌతికజీవితక్లేశహరణమునకు బైరాగి చిటికవంటి శక్తిపూజావిధానమును మాహాత్మ్యమును వారికి జెప్పెను. చరాచరప్రపంచమున శక్తిరూపమున వ్యక్తమగుచున్నదే సర్వశక్తులకు ఆధారము. ఇట్టి మహాశక్తిని తెలిసికొనక నిరాకరించువారు సంసారమగ్నులై దరిగానక ముక్తి దూరులగుచున్నారు. సర్వశక్తిస్వరూపిణియగు ఆ మహాశక్తికి ఆత్మార్పణము గావించిన అదృష్ట

వంతులు మోక్షకన్యచే వరింపబడుచున్నారు. ముక్తికి అనువైన మార్గము శక్తిపూజయే. తల్లి ఎడబాటును తెలియని పసిబాలుడు తన తల్లి కనుపింపనప్పుడు ఆమెకై ఎట్లు తహతహలాడునో అట్లే ఆ మహాశక్తికై పాటుపడవలయునని వారి కా తపస్వి చెప్పి మహాదేవి దివ్య విలాసములను వర్ణించెను.

ఆ సాధకు లిది విని మహామాయవంటి విగ్రహము నొకదానిని కావించుకొని ఆరాధింప మొదలిడిరి. మూడుసంవత్సరముల కాలము దీక్షతో తీవ్రోపవాసములుజేసి దివ్యశక్త్యారాధనను సల్పి చివరకు ఆమె యనుగ్రహమును వడసి ప్రత్యక్షము గావించుకొనిరి. సురథుడు తాను మున్ను గోల్పోయిన రాజ్యమును కోరుకొనియెను. వర్తకుడు యాతనామయమైన తన జీవితము దుర్లభముగా నున్నదనియు బ్రహ్మానందమయమగు మోక్షము కావలెననియు వేడికొనెను. దేవి ప్రసన్నురాలై వారివారి కోరికలను నెరవేర్చెనట.

మహామాయ – మహాలక్ష్మి, మహాసరస్వతీ, దేవి యను మూడురూపములతో ఆరాధింపబడుచున్నది. మహాలక్ష్మి సిరిసంపదల కధిదేవతయై వికసించిన పద్మముపై ఆసీనురాలై కరుణామయమగు వీక్షణలతో మానవులకు ప్రాపంచకసుఖములను కలుగజేయుచున్నది. మహాసరస్వతి దయాస్వరూపమున కామరూపిణియై ఆత్మవిజ్ఞానమును కల్గించుచున్నది. మూడవ యవతారమగు దేవియే మహాకాళి. ఈమె భయంకరరూపిణి. కంఠమున కపాలహారమును ధరించును. శిరోజములను విరియబోసికొనును. అసురవృత్తినిర్మూలమునకై చేతియందు ఖడ్గము ధరించియుండును. ఈ విధముగ మహాదేవి వివిధరూపములతో భక్తులచే ఆరాధింపబడుచున్నది. కాని స్త్రీ యనునది మహాదేవి యవతారముగ గ్రహించుటయే ("స్త్రియః సమస్తాః సకలా జగత్సు") వాస్తవమైన దేవ్యారాధన.

ఈ మహాశక్తియే దుర్గ యనికూడ పిలువబడుచున్నది. "దుర్గాత్ తారయసే దుర్గే తత్త్వం దుర్గా స్మృతా జనైః" దుర్గా మొదలగు రాక్షసులను సంహరించి సాధువులను రక్షించుటచేత ఈమె దుర్గ అని పిలువబడుచున్నది. ప్రపంచమున ధర్మము నశించి అధర్మము ప్రబలినప్పుడు, జగత్ శ్రేయస్సుకొరకు ఉపాసకుల కార్యార్థము దానవుల వినాశముకొరకు మహాశక్తి నానావిధరూపములను పొందుచున్నది.

"ఇత్థం యదా యదా బాధా దానవోత్థా భవిష్యతి
తదా తదావతీర్యాహం కరిష్యామ్యరి సంక్షయమ్."

"ఉపాసకానాం కార్యార్థం శ్రేయసే జగతామపి
దానవానాం వినాశాయ ధత్సే నానావిధాస్తనూః."

వైష్ణవీశక్తియగు దుర్గ బ్రహ్మకన్న వేరు కాదు.

"శక్తిర్మహేశ్వరోబ్రహ్మత్రయస్తుల్యవాచకః"

బ్రహ్మ పురుషుడుకాదు స్త్రీకాదు నపుంసకము కాదు.

"నైవ స్త్రీ న పుమానేష నచైవాయం నపుంసకః॥

ఇట్టి దుర్గ నిత్యమైనది. సర్వాంతర్యామి. వివిధరూపములతో అవతరించుచు సృష్టిస్థితిలయములకు కారణభూతమగుచున్న దీశక్తియే.

భక్తులెందరో మాతృరూపమున దేవినారాధించి ధన్యులైరి. భక్త తుకారామ్ తన యిష్ట

దైవమైన విఠోభాను అనేకవిధముల ఆరాధించి స్మరించి కీర్తించి నిష్ఫలుడై చివరకు తల్లీయని మొరపెట్టి ఏడ్చి ప్రత్యక్షముగావించుకొనెను. చైతన్యప్రభువు దివ్యజీవితమున గూడ ఇట్టి సంఘటన లెన్నియో సంభవించినవి. దైవమును సంభోదించుచు "మాతస్త్వం పితాస్త్వం "......" నీవే తల్లివి, నీవే తండ్రివి, నీవే నా అన్నవు. నీవే నాసఖుడవు అని చెప్పి యున్నారు భారతీయులు. నిష్కలంకమైన ముగ్ధ ప్రేమభావమున దివ్యశక్తి నతిసులభముగా ప్రసన్నము గావించుకొనవచ్చును. తన తల్లి చనుగుడ్చుచున్న పసిబిడ్డ విషయము విమర్శించుకొనినచో యీ భావము తెల్లము కాగలదు. పసిబిడ్డ పాలుత్రాగుచునే ఉండును కనులువిప్పి ఇటునటు తనచుట్టుప్రక్కల చూచుచునే ఉండును. కాని తల్లిదగ్గరనుండి అన్యులు ఈ పాపను తీసికొనినవెంటనే కెవ్వుమని ఏడ్చును. పసిబిడ్డకు తల్లిపైగల ఇట్టిప్రేమయే ముగ్ధప్రేమ. మరియొకవిషయమున గూడ ఇట్టి భావము విశదముకాగలదు. తల్లివెంట సంతకు బోయిన రెండుమూడు వత్సరములు వయస్సు గలిగిన బాలుని ఉదాహరణ తీసికొందము. తల్లి కొంగుబట్టి నడచుచు సంతలో వింతలను చూచుచు ఆనందించును. ఏక్షణము తల్లి విడిపోయి బాలునకు కన్పించదో ఆక్షణము సంత వింతల విస్మరణకల్గి తల్లికై వలవలయేడ్చును. ఎన్నివిధముల సముదాయించినను తల్లి కన్పించినగాని ఆ బాలునకు దుఃఖమాగదు. ఇట్టి ముగ్ధప్రేమయే ఉత్కృష్టమైన ప్రేమ. శ్రీశంకరాచార్యుల దేవ్యారాధన విధానము మన కందరకు పరిచితమే. తల్లీ నాకు నీ పూజలు నీ ముద్రలు, నీ ధ్యానములు మొదలైనవి తెలియవు. నీ యనుసరణే క్లేశహరణమని మాత్రము తెలియును. తల్లీ దుష్పుత్రుడు పుట్టుట కవకాశమున్నది గాని ఏనాడును చెడు తల్లిని చూడము కదా (కుపుత్రో జాయేత క్వచిదపి కుమాతా నభవతి) మరియొకశ్లోకమును దేవీపక్షమును వహించి శివునియశమును కీర్తించినారు.

"చితాభస్మాలేపో గరలమశనం దిక్పటధరో
జటాధారీ
కంఠేభుజగపతిహారీ పశుపతిః॥
కపాలీ భూతేశో భజతి జగదీశైకపదవీం
భవాని త్వత్పాణిగ్రహణ పరిపాటీ ఫల
మిదమ్."

భక్తాగ్రేసరుడగు త్యాగరాజు పరదేవత మూలప్రకృతియగుటచే స్వభావసిద్ధముగ సీతాదేవి వహించిన సహనమును కీర్తించుచు—

"మా జానకి చెట్ట బట్టగ మహారాజవై
రాజరాజవర రాజీవాక్ష విను
రావణారియని రాజిల్లు కీర్తియు.

రామా మా జానకి సహచారిణి యగుట చేతనే నీవు మహారాజవైతివిసుమా. ఇది నీ పౌరుషముగాదు. రావణారి యనెడి కీర్తి మా జానకివల్లనే కల్గినది. రావణ బాధలనన్నిటిని సీత సహించి రావణసంహారనిమిత్తమైన యశమును రామునికే కల్గించినదని పొగడి యున్నాడు.

మరియొక కీర్తనయందు శ్రీ పురాధిదేవత యగు శ్రీ ధర్మసంవర్ధినిని వేడికొనుచు పరాశక్తియగుటచే బ్రహ్మేంద్రాదులకు సహితము వరములిచ్చి కాపాడిన నీవు జగదాదివి పరాశక్తి యని కీర్తించిన నన్ను బ్రోచుటకు నీకింత పరాకేల అమ్మా యని జాలిగా బలికినాడు. మరియొక కీర్తనలో ధర్మాంబికనుగూర్చి కన్న

తల్లీ అమ్మా కావు కావుమని నే మొర పెట్టితే నీ మనసు కరుగదేమమ్మా—

నన్ను కన్నతల్లి నా భాగ్యమా
నారాయణి ధర్మాంబికా
కనకాంగి రమాపతి సోదరి
కరుణింపవే కాత్యాయని
కావు కావుమని నే మొర పెట్టగా
కరుగదేమి మది కమలలోచని
నీవు బ్రోవకున్న ఎవరు బ్రోతురు స
దావరంబొసగు త్యాగరాజనుత!''

వేరొక చోట ''నీవంటి దయాసముద్రురాలు ఈ ప్రపంచమందు లేదనెను.''

''నీవలె కరుణాసాగరి యీజగాన
నేవెతకి కనుగొనగా నెక్కడగాన''

కాంచీపుర కామాక్షినిగూర్చి ''అమ్మా వినాయకుని కాపాడినట్లు నన్ను కాపాడుము.''

మాతాపుత్రుల ప్రేమ నిర్దుష్టమై నిరుపమైనది. మహాదేవి వైష్ణవులకే తల్లికాదు—శైవునకే తల్లికాదు—నీకే తల్లికాదు—నాకే తల్లికాదు. ఆమె జగజ్జనని క్రైస్తవులకు మాతృదేవత మహమ్మదీయులకు మాతృదేవత. ప్రతి ఒక్కడును తమ తల్లిని ఆరాధించుటకుఅర్హులే వేదాంతులు సగుణబ్రహ్మమని చెప్పునదీ పరాదేవతయే. సత్ చిత్ ఆనందమయమగు అఖండగుణరాశి యీమె సృష్టిస్థితిలయకారిణి. వేదాంతులుచెప్పెడి మాయ యీమెయే. ప్రకృతి పురుషరూపమునను శివశక్తి యీ ఇట్టి మహాశక్తిని మాతృరూపమున ఆరాధించి ఆదివ్యశక్తి మాతృప్రేమకు పాత్రులగుటయే మానవధర్మము. ఎల్లడను ఆశ్వయుజ శుక్లపక్షమున నవరాత్రములందును పూర్ణిమాతిథియందును లక్ష్మీనారాయణులనుగాని దుర్గా పరదేవతనుగాని ఆరాధించిన పశు విత్త పుత్ర మిత్ర కళత్రాది సుఖముల ననుభవించి పునరావృత్తిరహితమైన ముక్తిని బడయగలరని దేవీనవరాత్ర మాహాత్మ్యము చెప్పుచున్నది. నేడు భారతదేశము క్లిష్టపరిస్థితులలోనున్నది. సాంఘికముగా, ఆర్థికముగా, రాజకీయముగా నిర్వీర్యమై యున్నది. ఎక్కడ జూచినను దేశమందు కరవులు, కాటకములు, వరదలు మొదలగు సంక్షోభములే కలుగుచున్నవి. ఇట్టి విషమపరిస్థితులలో దేశమును సంరక్షించగలిగినది సర్వశక్తిమయమగు జగజ్జననితప్ప వేరొక్కటి కలదా!

''యదాయదాబాధాదానవోత్థా భవిష్యతి తదా తదావతీర్యాహం'' అని అభయ మిచ్చి యున్నది.

బ్రహ్మాపి యాం నౌతి నుతః సురేంద్రైః
యామర్చితోఽప్యర్చ యతీందుమౌళిః
యాం ధ్యాయతి ధ్యానగతోఽపి విష్ణు
స్తామాదిశక్తిం శిరసా నమామి.

మెయిపొరుళ నాయనారు

డాక్టరు శ్రీ రామకృష్ణమ్మ

మద్రాసులో మైలాపూరునందలి కపాలీశ్వర దేవాలయములో 63 నాయన్‌మారుల ఉత్సవము ప్రతి సంవత్సరము జరుగును. 'నాయన్ మారు' పరమభక్తులపదవి బిరుదము. కపాలీశ్వరుని వెనుక నాయన్‌మారుల విగ్రహము లున్నవి. దక్షిణదేశములోనుండు ప్రతి శివాలయము గర్భగుడివెనుకను ఈ 63 నాయన్ మారుల విగ్రహములున్నవి. ఈ విగ్రహములలో మెయిపొరుళు నాయనారుదొకటి.

పుణ్యభూమియైన చేదిదేశమున, తిరుకోవలూరను ఒక పట్టణము కలదు. దాని అధిపతి "మెయిపొరుళు" అను మహనీయుడు. విశాల వక్షస్థలము, దీర్ఘబాహువులు కలిగిన అతడు పౌరుష పరాక్రమముల కాదర్శపురుషుడు. తన శౌర్యమువలన, ఎదిరి సైన్యములను రణములో జయించుచుండెను. సత్యసంధుడు, వేదధర్మ నిరతుడు, మెయిపొరుళ్ నయనారు.

అతని రాజ్యపాలనమున, శాంతి సంతోషములతో కూడిన పౌరులు, రామరాజ్యమును స్మరించుచుండిరి. ఆ దేశపు ప్రజలు ఎల్లప్పుడు, లోక వ్యవహారములను విస్మరించి 'యథారాజా తథాప్రజా' అనునట్లు శివనామస్మరణ చేయుచుండిరి.

రాచకార్యమున మగ్నమైన మెయిపొరుళు రాజు తలంపులు జడధారి వంకనే ఎల్లప్పుడు పడిపడి పరుగిడుచుండెను.

ఎందెందు రాజ్యమున శివాలయము లుండెనో, అందందు, శివపూజలను, సప్తస్వరగానములతో, నాట్యములతో చేయనాజ్ఞాపించెను. తన యొక్కయు, తన పౌరులయొక్కయు వీనులు నేత్రములు, సఫలములయ్యెను. దేవాలయముల కట్టించుటయే అతని మొదటి పవిత్రకృత్యము. తాను శివుని ఆరాధించునప్పుడు, తన భక్తిరసామృతము అమరవాహినియై ఉప్పొంగి, కెరటములు గగనమార్గమునకు, కుప్పించి ఎగుర, మందాకినీదేవి కానందము కలిగించ, ఆమె చల్లని చూడ్కులు సదా ఆ పుత్రుని రక్షించుచుండెను. అతడు భక్తిపరవశుడై, భక్తుల నారాధించుటే, వారి పాదసేవయే, తన జీవన సాఫల్యమునకు దారి అని నిర్ణయించుకొనెను.

ఎల్లప్పుడు భక్తులకు దాసుడై వారిరాకకు వేచియుండును. తన పూర్వధనమును స్వార్జితమును భక్తులకు ఉపయోగపడును కదా, అని సంతసించును. శివక్షేత్రమైన చిదంబరమున నాట్యమాడు వారిని ఆదరించి వారి కొఱతలను తీర్చుచుండెను. శివవేషధారి ఎవరైనను తన దగ్గఱకురా, సంతోషముచెంది భక్తిపరవశుడై మనఃపూర్తిగా తనసర్వస్వమును పంచి, సంపూర్ణమైన సుఖము కలిగెనని ఎగిరిపడును; ఎల్లప్పుడును భక్తుల పాదముల నంటియుండెను. భక్తుల పాదములే తన మిత్రములని సంతసించును.

ఇట్లు ఈ భక్తి ఉన్మత్తుడు, గృహస్థుడయ్యు సన్న్యాసమున కాలము గడుపుచుండెను.

వెలుగునుచూచి మబ్బు ఏవగించును. మిణుగురుపురుగు చంద్రకాంతికి అసహ్యించును. ముత్తునాథుడను ప్రక్కరాజునకు, మెయిపొరుళు గుణజాలములు హృదయబాణములయ్యెను. కోపించి మెయిపొరుళును ఓడించ నిశ్చయించి, పలుమారు ఆరితేరిన భటులను, తురగములను, బలములైన ఏనుగులను, వడి పరుగిడు రథములును వెంటబెట్టికొని మెయిపొరుళుతో సమరముచేసెను. విజయలక్ష్మి అతనికి రానురాను దూరమయ్యెను. పరాజితుడై సమర భూమిని వదలి ఏకాకిగా, పలాయనుడయ్యెను. మెయిపొరుళు అతనిని వెంబడించలేదు. పలుమారులు ఆపరాజిత ప్రాణములకు మెయిపొరుళురాజు ఉదారగుణమే రక్షణమయ్యెను.

ముత్తునాథునికి కోపము, పగ, దినదినము వృద్ధియగుచుండెను. ఈ మెయిపొరుళుని వంచించి పగసాధించ పూనుకొనెను. అతనిశీలము చక్కగా తెలిసికొన్నవాడై మెయిపొరుళ్‌ను వంచింప సమకట్టెను.

వెంటనే శరీరమునిండ పవిత్రమైన విభూతిని పూసికొనెను. తనకురులను జడలు జడలుగా ముడికట్టెను. ఈ విధముగా శివభక్త వేషమును ధరించి తాటియాకుల పుస్తకములో వాడికత్తినొకటి దాచి, ఆపుస్తకమును సంచిలోనుంచి, మనస్సు, కాలమేఘమువలె అజ్ఞానాంధకార బంధురము కాగా, తిరుకోవలూరికి స్వేచ్ఛగా నడిచివచ్చెను. భక్తుల కష్టములేని ఊరు, భక్తులను గౌరవించి ఆదరించి, ప్రేమించి శుశ్రూష చేయు మహాత్ముని నగరమున, ఈ వంచకుడు ప్రవేశించి, శాంతి చిహ్నములైన ధవళపతాకలను, సంతృప్తులైన ప్రజలను చక్కని బాటలను తిలకించుచు, రాజమార్గమును బట్టి రాజ గృహమునకు ఏతెంచెను. అచ్చటి కావలిభటులు వినయముగ నమస్కరించి, అతని పాదములసేవించి "మహాత్మా మీరు నడచివచ్చి, మాకదృష్టముకలిగించుచున్నారు. రండు. మమ్ము మాచోటును పావనము చేయుడు" అనుచు అతనికి ఆ భటులు రాజద్వారమును చూపిరి. పలుద్వారములుదాటి, చివరకు రాజుగదిని సమీపించెను. అచ్చటి ప్రాణరక్షణభటుడు "తత్తను" ఈ నూతన కపట భక్తుని అసమయరాకకు అనుమానించి "స్వామీ ప్రభువు పవళించుచున్నారు. అలసట తీరిన పిమ్మట, మీరు వారిని చూడవచ్చును" అన "ఓరీ నీవడ్డురావలదు, నేను ఈక్షణమున, అతనికి జ్ఞానమును ఉపదేశింపవలె" నని అతనిని లెక్కచేయక దాటి గదిలోనికి ప్రవేశించెను.

మెయిపొరుళ్ శాంతి వదనుడై, చల్లని గాలితో నగరునవ్యాపించిన పూమాల సుగంధముతో, అతి లావణ్యవతియగు భార్య ప్రక్కనుండ, ముత్తునాథుడు తిలకించెను. ఆ దేవి, ఆ మహావేషముననున్న భక్తునిజూచి, మంచముదిగుచుండ, ఆముత్తునాథుడు మంచమును సమీపించెను. దేవి భర్తను హెచ్చరించెను; మెయిపొరుళు తన ప్రాణములకన్న ప్రియమైన శివరూపమును వీక్షించి, చేతులు పైకెత్తి, నమస్కరించుచు దిగి, సాష్టాంగనమస్కారము చేసి "మహాప్రభూ, తమంతతామే, అనుగ్రహించితిరి, దాసుని అదృష్టము, ఈతనిపై కరుణించిన కారణము విన నర్హుడనుకాగలనా" అని వినయముగా నడిగెను. "ముందు నీ గురువులు, వ్రాసిన మహాగ్రంథమును, నేను

నీకు బోధింప తెచ్చితిని. నీ దేవి ఉన్నది. నీవు నేను ఒంటరిగా నుండవలెను'' అని ఆ కపట తపస్వి పలికెను.

భక్తిపులకిత మనమున, మెయిపొరుళు రాజు, మృదువచనముల దేవిని అంతఃపురమున కంపెను. గదిలో ఇరువురు మాత్రమే—మహాభక్తుడైన మెయిపొరుళ్ కపటవేషమున నున్న ముత్తునాథుడు.

రాజు ఆతనిని సక్రమముగా భజించి, పూజించి, సేవించి, ఉన్నతాసీనునిచేసి, తాను ఆయనపాదములకడ కూర్చుండి ''స్వామీ త్వరగా నాపై కరుణింపుడు. స్వామి వచనములు వినుటకు వేచియున్నాడ'' ననెను.

శివవేషధారి మెల్లగా, సంచినుండి, తన పుస్తకమును తీసి విప్పునట్లునటించి, వాడియైన కత్తినిచేతపూని, ఆ భక్తుడైనరాజు శిరము వంచి, నమస్కరించునప్పుడు, తనమనోరథమును తీర్చుకొనెను. చెడపజాలని మాయాజాలమున, ముత్తునాథుడు చిక్కి, ఇప్పుడు కూడ, పరాజితుడయ్యెను.

ఈ మాయావేషధారిని అనుసరించి పొంచి వేచియుండిన, రక్షకభటుడు ''తత్తను'' క్షణములో కత్తిదూసి, అతనిపై సింగము దూకినట్లుదూకి కరవాలమును వీచునప్పుడు, హీనస్వరమున, రక్తము ధారలు ధారలుగా కారుచుండ రాజు ''తత్తా వలదు. ఇతడు మన వాడు'' అని నివారించెను.

తత్తను వెంటనే, రాజు శరీరమును తన కానించుకొని నమస్కరించి వినయముగా ''ప్రభూ దాసునికి తమరి ఆజ్ఞ ఏమి'' యనెను. ''ఆ మహాభక్తుని నీవు నిరపాయముగా మన దేశమును దాటించి స్వేచ్ఛగా వదులుము'' అని ఆజ్ఞాపించెను. ఈ సమయమునకూడ భక్తుడు మెయిపొరుళ్ విజయుడయ్యెను.

క్షణములో రాజుకు కలిగిన యీ అపచార వార్త పురములో వ్యాపించెను. ప్రజలు గుంపులు గుంపులుగా గుమికూడి, ఆ వంచకుని తునుమాడ ఉద్యమించి, బయలుదేరిరి. రాజగృహామునుండు వారలు ఆవంచక తాపసవేషదారిని పట్టుకొనిరి. అప్పుడు తత్తను ''మన ప్రభువు ఆజ్ఞ ఇతనిని నిరపాయునిగా వదలవలెను''అని వారింప వారందఱును రాజాజ్ఞను శిరసావహించిరి. తత్తను వాడి కత్తిని చేతపూని అతిజాగ్రత్తగా ఆముత్తునాథుని తిరుకోవలూరి ఎల్లనుదాటించి, నిర్జనమైన విపినమునవదలి తన త్రోవ బట్టెను.

భీష్ముడు బాణహతుడు. జీవితాంతము సమీపించినను తన అసువులను తన యిష్టప్రకారము వదలక ఉత్తరాయణ పుణ్యకాలమున కృష్ణభగవానుని దర్శనము కలుగువఱకు వేచి తాను యోగవిధానమున కళేబరమును త్యజించెను.

అట్లే మెయిపొరుళురాజు, తన అసువులను బిగబట్టి తత్తను రాకకై నిరీక్షించుచుండెను. ప్రజలు మూఢులు, క్రోధావేశమున ఆ తపస్విని హింసించిరాయని ఆందోళపడుచుండెను. తత్తను రాకకొఱకై ఆతృతపడుచుండెను. ఈవిధముగ సందేహపీడితుడైన రాజు ఎదుట, తత్తను ప్రత్యక్షమై, నమస్కరించి ''ప్రభూ, మీ కపకారమొనర్చిన ముత్తునాథుని, మీ యిచ్ఛ ప్రకారము జనసంచారము లేని అడవిలో నిరపాయముగా ...'' ననెను. రాజు వదనము ఆనందముచేత వికసింప కరుణాపూరిత

నయనములచే, తత్తనుని తిలకించి "నాయనా, నీకంటె నాకాప్తులు వేఱెవరుగలరు? మఱువ రాని సహాయమును నాకు చేసితి"వని పలికి దీవించెను.

అటుపిమ్మట, మంత్రులను, రాజకార్య దక్షులను, ప్రేమపాత్రులైన భార్య బంధు మిత్రులను పిలిపించి సభచేసి "మీరు ఎల్లప్పుడు అవ్యక్త వ్యక్తిమూర్తిని, సృష్టికర్తను ఈశ్వరుని ధ్యానింపుడు. పవిత్రమైన విభూతిని; పరమేశ్వరస్వరూపులైన భక్తులను గౌరవించి ప్రేమింపుడు" అని నుడివి మహాసమాధిని బడసెను.

తాను ఈలోకమున కోరినది ఈశ్వరుని పాదములే. పరలోకమున తనపాదముల దగ్గఱ నుండునట్లు భవుడనుగ్రహించెను. లోకమాత పార్వతీదేవి ప్రసన్నురాలై సదాప్రేమమయ దృక్కుల తన ధవుని పాదములదగ్గఱనుండిన భక్త్యున్మాదపుత్రునివైపు ప్రసరించుచుండెను.

మనము ఆతని విగ్రహమును శివాలయము వెనుక స్థాపించినారము. మనకు అతడు విగ్రహము కాడు. మనల నుద్ధరించి మనకు భక్తిమార్గముబోధింప దివినుండి దిగివ జీవన్ముక్తుడు.

"ఎల్లెడల భగవంతుడున్నట్లు వీక్షించువాడు తన్ను తాను హింసింపడు. పరమమైన పదము అతనికి లభించును." —భగవద్గీత.

"భగవంతుడు, భక్తుడు, భాగవతము వేఱుకాదు."

—శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస.

మా న స బో ధ

బాలకవి శ్రీ ఓరుగంటి నారాయణప్ప

తే॥ గీ॥ ఏ మహాజ్యోతిఁ గలిసిన ఁ జెల్ల జన్మ ; మరణములు దుఃఖచయములు ఁ మాయమౌనొ
అట్టి శాశ్వతతత్త్వంబు ఁ నరసిదాన ; విశ్రమింపు వివేకత ఁ వెఱ్ఱిమనస! 1

తే॥ గీ॥ దేని బొందిన జగతికి ఁ దిరిగిరావో ; దేనిస్మరియింప గర్మల ఁ దెగనడతువో
దేని యైక్యత నీవిక ఁ దైవమౌదు ; వట్టి పరమాత్మ నెఱుఁగుమా ఁ యర్థిమనస! 2

తే॥ గీ॥ ఎంతొ సుకృతంబొనర్చుక ఁ యిలను మర్త్య ; జన్మధారణగావించి ఁ చంచలమున
విషయవాంఛల ద్రిమ్మరు ఁ వెఱ్ఱియేల! పట్టువదలక బ్రహ్మమై ఁ బరగుమనస! 3

తే॥ గీ॥ ఎట్టులో జన్మబొందితి ఁ వీ జగతిని ; దీనసుఖ మించుకయు లేదు ఁ తెలియు మీవ
అలమహర్షులు బోధించిఁరవని దుఃఖ ; మూలమీ దేహమని యెంతో ఁ మూఢమనస! 4

తే॥ గీ॥ బాల్యమున నాటపాటల ఁ బాయుకాల ; మంత స్త్రీలోలతఁ బాయు ఁ ప్రాయ మవల
ముసలితనమున జింతలఁబోవు వయసు ; ఎపుడు పరమాత్మ నెఱిగెద ఁ వీవుమనస! 5

తే॥ గీ॥ ఎందఱెందఱో మతకర్త ఁ లెఱుఁగ ఋషులు ; వేదశాస్త్రార్థముల నీకు ఁ వేద్యముగను
దెలిపిరిల జక్కబడవీవు ఁ దేవమాయ ; నహహా! దాటగ దుర్భరఁ మాయె మనస! 6

తే॥ గీ॥ నీవు విషయాలద్రిమ్మర ఁ నెగడుబంధ ; మీవు పరమాత్ముఁదలపగ ఁ నెసగుముక్తి
కారణము నీవ ముక్తికి ఁ కట్టువడగ ; దీని నారసి హరిగన ఁ దెలియు మనస! 7

తే॥ గీ॥ పాదరసమునుబోలి నీఁభ్రమణగలదు ; అకట నీవెట్లు స్థిరమొంది ఁ యాది దేవు
నందు గలియుదు వదిజూడ ఁ నబ్బురంబె! పట్టువలతోడ ముక్తినిఁబడయు మనస! 8

తే॥ గీ॥ శంకరాచార్య ప్రభృతులు ఁ జాలినొంది ; నిన్ను చిన్మయు జేయంగ ఁ నెన్నొగతుల
శాస్త్రసముచయమొసగిరి ఁ చదివి సుగతి ; బొందుదీవని తెలియు మీఁబోధమనస! 9

తే॥ గీ॥ రూపనామాత్మకంబగు ఁ రూఢిమాయ ; సచ్చిదానందరూపమౌ ఁ సదమలాత్మ
నామరూపాదులఁ వీడి ఁ నాణెముగను ; సచ్చిదానందరూపమై ఁ సాగు మనస. 10

తే॥ గీ॥ జపతపంబులు ధ్యానముల్ ఁ సకలవిధులు ; అలమహర్షులు శాస్త్రము ఁ లలరనిన్ను
సంస్కరింపంగ సద్గతి ఁ సరణి దెలుపు ; బోధవినుమీవు శ్రద్ధమై ఁ పూని మనస. 11

తే॥ గీ॥ లక్షమెనుబది జన్మలఁ గలలి తపించు ; జంతుజాలంబులకు ఁ లేదు సత్యదృష్టి
నీకు వలె గాన నికనున్న ఁ యిట్టిజన్మ ; మరల బొందవు త్వరపడుఁమమత మనస. 12

తే॥ గీ॥ అనుదినంబును శ్రీహరి ఁ నచలభక్తి; దలపుమీ నీకు ముక్తిని ఁ దయనొసంగ
నిర్మలత్వంబు నీలోన ఁ నెగడనెపుడు ; సజ్జనులసేవ జేయుమా! ఁ సమత మనస. 13

తే॥ గీ॥ ఆత్మరతినంతరంగాన ఁ నట్టిమునుగ ; నెపుడు తరగని సుఖఁమొందుదీవు నిజము
బయట ప్రాపంచసుఖముల ఁ భ్రమణసేయ ; బొందుదువు విషయలంపట ఁ ముగ్ధ మనస.

తే॥ గీ॥ సజ్జనులగోష్ఠి సద్బుద్ధి ఁ శాస్త్రపఠన ; సద్గురోక్తసుమంత్రంబు ఁ జపముజేయ
ఆత్మసర్వంబు దైవమఁయంబటంచు ; భావమలవడ ప్రార్థింపు ఁ భవుని మనస. 15

తే॥ గీ॥ నరులు తరులును కరులును ఁ హరులు పరులు; గిరులు సచరాచరంబులు ఁ గేహములును
హరి పరాత్పరమయమనుఁనట్టి భావ ; మలవడగ నాత్మదలపుమఁనంత మనస. 16

తే॥ గీ॥ ఎపుడో యేవేళో తనువిది ఁ యెందో వీడు ; తెలిసి తెలిసియు మాయను ఁ త్రెంచలేక
నేను నాయదియను భ్రాంతిఁనీగలేక ; కడకు యమయాతనలపాలుఁగాకు మనస. 17

తే॥ గీ॥ దుఃఖముల కాలయంబగు ఁ దోషయుతము ; దలప సంసారమిది దీనిఁదలప కెపుడు
దలపుమాత్మను దానసీ ఁ తలపులుడుగు ; నిత్యసౌఖ్యంబు చేకూరు ఁ నిజము మనస. 18

తే॥ గీ॥ పుత్రమిత్రకళత్రాది ఁ భోగ్యరాశి ; వివిధయాసలు పెనగొని ఁ వెతలు సెంది
అవని తాపత్రయంబుల ఁ నట్టినలుగ ; కాహరినిజేరు భావాన ఁ నలరు మనస. 19

తే॥ గీ॥ దైవచింతనకిరవయి ఁ తనరునట్టి; భరతఖండాన జన్మించి ఁ భాగ్యవశత
మానవత్వంబు పూనిన ఁ మనమ వినుమ !; ఎల్లవేళల హరిరూప ఁ మెఱుగు మనస ! 20

తే॥ గీ॥ కనియు గానక ముట్టిన ఁ గాల్చునగ్ని ; ఆవిధిని రామనామము ఁ నవనిదలప
మానవునిముక్తి బొందించు ఁ మమతతోడ ; రామరామనితలపుమా ఁ రక్తితోడ. 21

తే॥ గీ॥ ఒక్కడజ్ఞాని యారయ ఁ నొకడు జ్ఞాని ; ఒకడు సేవకుడున్ మఱిఁయొక డమాత్యు
డొకడు యోగియు దెలియంగ ఁ నొకడు త్యాగి ; కర్మభేదంబు వివరింపఁగనుము మనస.

తే॥ గీ॥ ఒకని నవ్వించు నేడ్పించు ఁ నొకని ధరణి; నొకడు సంపన్నుడున్ మఱిఁయొకడు బీద
వివిధరీతుల గల్పించు ఁ వేగమాయ ; వరజగన్నాటకంబిది ఁ వసుధ మనస. 23

తే॥ గీ॥ ఇందు సుఖమించుకయులేదు ఁమందమనమ ; ఇదిమహామాయలీల నీఁవెట్టులయితి
దీని విడనాడి యీశుని ఁ దెలియ నీకు ; నిత్యసుఖమబ్బు మఱువకు ఁ నిజము మనస. 24

శ్రీ వివేకానంద సంభాషణలు

అనువాదకుడు : శ్రీ పిన్నింటి సుబ్బారావు

(జూలై సంచిక తరువాయి)

[గురుకులవాసపద్ధతి—ప్రస్తుత కళాశాలవిద్య — శ్రద్ధారాహిత్యము—మనమొక విశిష్టమగు జాతీయచరిత్రను గలిగియుంటిమి—పాశ్చాత్యుల విజ్ఞానశాస్త్రములతో వేదాంతమును సమన్వయపరుపవలయును — ఉత్కృష్ట విద్యయొక్క యశక్తత — వృత్తివిద్యలు, జాతీయవిద్యల యావశ్యకత—సత్యకాముని చరిత్ర—గ్రంథపఠనముమాత్రమే, త్యాగుల యొద్ద విద్యనభ్యసించుట— శ్రీరామకృష్ణుడు, విద్వాంసులు—మఠములను స్థాపించుట, కళాశాలలను సాధువులవశమునందుంచుట—బాలుర పఠనీయగ్రంథములను సంగ్రహించుట—బాల్యవివాహముల నాపుట—అవివాహితులగు పట్టభద్రులను జపాను దేశమునకు పంపుయోచన—జపాను దేశము ఘనతయందుగల రహస్యము — ప్రాక్పశ్చిమములందలి కళలు—కళలలాభము— వస్త్రధారణ విధానములు ఆహారసమస్య, దరిద్రస్థితి]

ప్రశ్న :— మహారాజ్, మీ యభిప్రాయమేమి? ఇతర దేశములయందు సన్న్యాసులు లేరుగదా! కాని చూడుడు, వారి జ్ఞానగరిమను జూచి భారత దేశము వారి పాదములకు నమస్కరించుచున్నది!

స్వామిజి :—ఓ ప్రేమాస్పదుడా! అసభ్యముగా సంభాషింపకుము. నేను చెప్పునది వినుము, భారతీయులకు విద్యనుగరపుట మఱలసన్న్యాసులవిధ్యుక్తధర్మముగా జేయఁబడనంతవఱకు వారు తమ శిరస్సులపై నితరుల పాదరక్షలను మోయవలసియే యుందురు. అక్షరజ్ఞానములేని బాలుఁడెట్లు మీ వృద్ధపండితుల శిరములను ద్రిప్పగలిగెనో నీవు చూచియుండలేదా? ఒకానొకప్పుడు దక్షిణేశ్వరాలయమునందు విష్ణ్వర్చకుడొకడు విగ్రహముయొక్క కాలును విరుగగొట్టెను. పండితులు వారివారి యభిప్రాయములిచ్చుటకై, యొకసభ సమావేశపరుపబడెను. అనేక పాతగ్రంథములను, వ్రాతప్రతులను తిరుగవేసి, యీ కాలు విరిగిన విగ్రహమును పూజించుటను శాస్త్రము లొప్పవనియు, ఒక నూతన విగ్రహమును ప్రతిష్ఠింపవలసియుండుననియు నిర్ధారణ చేసిరి. వెంటనే యొక గొప్ప

యలజడి బయలుదేరెను. చివరకు రామకృష్ణుని ఆహ్వానించిరి. విషయమంతయును ఆలకించి, "కాలువిరిగినదని ఏ స్త్రీయైనను తన భర్తను విడనాడునా" యని ప్రశ్నించెను. ఏమి జరిగినది? విద్వాంసులందరును మౌనమునువహించిరి. వారి శాస్త్రవ్యాఖ్యానములు, పాండిత్యప్రకర్షణములు, ఈ యతిసూక్ష్మ సమాధానము ముందు నిలువజాలకపోయెను. అది నిజమగుచో, శ్రీ రామకృష్ణుండేల యీ పుడమిపై అవతరించి, యింతగా, గ్రంథపఠనమును గర్హించును? విద్యయందును, పాండిత్యమునందును, ఆ యవతారపురుషుఁడు తనతోడెచ్చిన నూతన చైతన్యమును మేళవించినచో, యథార్థమగు కృషి జరుగగలదు.

ప్రశ్న :—కాని యిట్లు చెప్పుట సులభము. చేయుట కష్టము.

స్వామిజి :—ఔను, అది సులభమగుచో, ఆ మహనీయుడవతరింపవలసిన పనియేమి? నీ కర్తవ్యమేమనగా, ప్రతిపట్టణమునందును, ప్రతిగ్రామమునందును మఠములను స్థాపింపవలయును. అది నీవు చేయగలవా? చివరకతి స్వల్పముగానైనను జేయుము. కలకత్తా మధ్యను ఒక గొప్పమఠమును స్థాపింపుము. ఆ మఠమును గొప్ప విద్యాధికుడగు నొక సాధువు నధీనమునందుంచి యాతనికిసాహాయ్యముగా వివిధ విజ్ఞానశాస్త్రములను ప్రయోగ పూర్వకముగా బోధించుటకొక్క శాస్త్రమునందు ప్రత్యేకపాండిత్యముగల ఒక్కొక్క సన్న్యాసిని నియమింపవలయును.

ప్రశ్న :—అట్టి సాధుపుంగవులు తమ కెచ్చట లభ్యపడగలరు?

స్వామిజి :—వారిని ప్రత్యేకముగా తయారు చేయవలయును. మూర్తీభవించిన దేశభక్తి, త్యాగముగలకొందరు యువకులు గావలయునని నేనెల్లప్పుడును జెప్పుచునేయున్నాను. పరిపూర్ణముగా ఏ విషయమునైనను త్యాగులు గ్రహించునంతటి సులభముగా, ఇతరులెవ్వరును గ్రహింపనేరరు.

కొంతసేపాగి మఱల స్వామిజి, "సింఘ్‌జీ! మన దేశమందనేక ముఖముల, యత్నములు చేయవలసియున్నది. నీవంటివారును, నావంటివారును వేనకువేలు గావలసియున్నది. వాగాడండరమేమి చేయగలదు? దేశమెంతటి దౌర్భాగ్యస్థితియందున్నదో తిలకింపుము. ఏదియో యొకటి యొనర్పుము. పసిబాలుర కవసరమగు నొక్క చిన్నపుస్తకమైనను మనకులేదు.

ప్రశ్న :—ఎందుకులేవు? ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగరునిచే రచియింపబడిన గ్రంథములనేకములు బాలురకున్నవి గదా?

నే నీవిధముగా చెప్పినంతనే వారు బిగ్గరగా నవ్వి, "అవును, వాటియందు 'ఈశ్వరుఁడు నిరాకారచైతన్యస్వరూపుడు, ఈ బాలుఁ డతి సుబోధక బాలుడు.' అని యీ విధముగా వ్రాయబడియుండును. దీనివలన లాభములేదు, బెంగాలీభాషయందును, ఇంగ్లీషుభాషయందును, రామాయణము, మహాభారతము, ఉపనిషత్తులు మొదలగు గ్రంథములనుండి చిన్న చిన్న కథలను ఏరి, నాతి కఠినమగు భాషయందుగూర్చి, బాలురచే
వలయు"నని నుడివిరి.

ఇప్పటికి పదునొకండు గంటలైనది. ఆకాశ మకస్మాత్తుగా మేఘాక్రాంతమై మలయమారు తము వీవసాగెను. వర్షమురానున్నదని స్వామిజి చాల ఉత్సాహముతోనుండెను. వారు లేచి "సింఘ్జీ! గంగానదీతీరమునకు వాహ్యాళికై బోదము, ర" మ్మనెను. మే మట్లే యని బయలుదేరితిమి. స్వామిజి కాళిదాసుని మేఘసందేశమందలి కొన్ని శ్లోకములను జదివిరి. కాని వారేప్రసంగమును జేయుచున్నను, వారి మనస్సు భారతదేశముయొక్క భాగ్యోదయబోధనమునందే నిమగ్నమై యుండెను. "సింఘ్జీ! యిటు చూడుము. నీవు ఒకపనిచేయగలవా? బాలురకు వివాహములను జేయుట కొంతకాలమువఱకు నాపుచేయగలవా?" యని ప్రశ్నించిరి.

నేను, "మహారాజా, పెద్దలందరును, అతి సూక్ష్మముగా వివాహములను జేయుటకుగల యుపాయాంతరముల నన్వేషించుచుండగా, అదెట్లు సంభవమగును" అని ప్రత్యుత్తర మిచ్చితిని.

స్వామిజి :— ఈ విషయమునుగూర్చిన యాలోచనతో నీ మనస్సును పాడుచేసికొనకుము. కాలచక్రము నెవ్వరు మార్చగలరు? అట్టి యత్నములన్నియు నిష్ప్రయోజనము లగును. వివాహములను జేయుట ఎంత గడ్డుసమస్యయైన, దేశమంత యభివృద్ధి గాంచగలదు. పరీక్షలయందు కృతార్థులగుటకును, త్వరగా వివాహమాడుటకును ప్రజలెంత యాతురతజూపుచున్నారు! ఎవ్వరును బ్రహ్మచారులై యుండరాదనిగాబోలు వీరి యుద్దేశ్యము! కాని మరుసంవత్సరము యథాతథముగ నేయుండగలదు.

కొంతసేపాగి స్వామిజి మఱల, కొంతమంది యవివాహితులగు పట్టభద్రులు నాకు లభ్యమగుచో, వారిని జపానుదేశమునకు బంపి, వృత్తివిద్యల నభ్యసించుటకై యచ్చట వలయు నేర్పాట్లుగావించినచో, వారు తిరిగి వచ్చి దేశాభ్యుదయమునకై కృషిచేయ గలుగుదురు గదా. ఇది ఎంత లాభకరమగు విషయమో గదా!

ప్రశ్న :— మహారాజ్, ఇంగ్లండు దేశమున కేగుటకంటె, జపాను దేశమున కేగుట లాభదాయకమా?

స్వామిజి :— తప్పకుండ. మన దేశమందలి ధనవంతులందరొక్కసారి జపాను దేశమును జూడబోయినచో, జ్ఞానులు కాగలరు.

ప్రశ్న :— ఎట్లు?

స్వామిజి :— జపాను దేశమున సమస్తమును జ్ఞానదాయకమై వెలయును. జడత్వ మెచ్చటను గానరాదు. వారు ఐరోపాదేశీయుల నుండి సమస్తమును సంగ్రహించి, జపానాశయములతో మేళనమొనర్చుకొని జాతీయతను నిలువబెట్టుకొనిరిగాని, పాశ్చాత్యాచారముల నవలంబించి భ్రష్టులు గాలేదు. కాని మన దేశమునందు పాశ్చాత్య సాంప్రదాయములను పూర్తిగా అవలంబింపవలెననెడి పిచ్చి ప్లేగుజాడ్యమువలె నలముకొనినది.

ప్రశ్న :— మహారాజ్, నేనొకసారి జపానీయుల చిత్రలేఖనమును జూచుట తటస్థించినది. వారికళనుజూచి యాశ్చర్యము నొందక దప్పదు. అనుకరణముగాక, కేవలము వారి జాతీయతయె యందు ద్యోతకమగుచుండును.

స్వామిజి:—ఆలాగుననే. వారి కళనుబట్టియే వారంతటి గొప్పజాతివారైరి. మనవలె వారును ఆసియాఖండవాసులేయని నీకు దెలియదా? మనకున్నదంతయును మనము పోగొట్టుకొన్నను, ఇంకను మిగిలియున్న దానిని జూచినచో ఆశ్చర్యచకితులముగాక తప్పదు. ఆసియాఖండపు హృదయమంతయు వారికళలయందు మిళితమైయున్నది. కళాసౌందర్యములేని ఏవస్తువును ఆసియావారెన్నడును ఉపయోగింపలేదు. కళయనునది మనకు మతమందలి యొక శాఖయని నీకు దెలియదా? పండుగసమయములందు బియ్యపుపిండితో, మనస్త్రీలు నేలపైనను, గోడలపైనను చిత్రించు చిత్రములనుజూచి వారిని మనమెంతగా శ్లాఘించుచుందుము! శ్రీరామకృష్ణుడు స్వయముగా ఎంతటి ఘనమగు శిల్పియో నీకు తెలియదా?

ప్రశ్న:—ఆంగ్లేయుల చిత్రకళగూడ గొప్పదియే అగునా?

స్వామిజి:— నీ వెంతటిమూర్ఖుడవు. ప్రజాసామాన్యమందరీ రీతిగానున్నప్పుడు నిన్నొక్కనిని తప్పుపట్టుటవలన లాభమేమి? ఇట్టి దౌర్భాగ్యస్థితికి మనదేశముజారిపోయినది. ప్రజలు తమ బంగారమునుజూచి యిత్తడియనియు, విదేశీయుల యిత్తడిని జూచి బంగారమనియు భ్రమించునంతటి యధోస్థితియందుండిరి. ప్రస్తుత విద్యావిధానము యొక్క యింద్రజాలమిదియె. పాశ్చాత్యులు, ఆశియావాసులతో సంబంధమేర్పరచుకొనినప్పటినుండియు, వారి జీవితములను కళా సమ్మిశ్రమముగా జేసికొనుటకు యత్నించుచుండిరని తెలిసికొనుము.

నేను:—మహారాజ్, తమ యీసంభాషణలను, పరులువినుట తటస్థించుచో, తమరు "సర్వము ఆనందముకొరకే" యను తత్త్వవేత్తలని భావింపక తప్పదు.

స్వామిజి:—తప్పకుండ. కాలవాహినియందుబడి కొట్టుకొని పోవువార లింతకంటె యధికముగానేమి యాలోచింపగలరు? నా దృష్ట్యా నీకన్నియును ఋజువుచేయగలను. వారి భవనములను పరిశీలింపుము. అవి ఎంత సర్వసామాన్యమై, యర్థరహితముగానున్నవో గ్రహించితివా! వారి కచేరీ భవనములయొక్క బాహ్యస్వరూపములను గాంచి, యవి ఎందుకు నిర్మింపబడినవో చెప్పగలవా? అవి యంతటి కళాహీనములై యున్నవి. పాశ్చాత్యుల వస్త్రధారణమును పరిశీలింపుము. శరీరమున కంటుకొనియున్న వారి వంగని చొక్కాలు, సరళమైన లాగులు మన దృష్టియందసభ్యమైనవిగా గాన్పించుచుండుటలేదా? ఇక వానియందున్న సౌందర్యమునుగూర్చి వేరుగా జెప్పబనిలేదు. మన మాతృదేశమంతయు సంచారముచేయుము. మన గృహ నిర్మాణమునందలి యాంతర్యము, కళాసౌందర్యము, వానిని జూచినంతనే గ్రహింపగలిగెదవో లేదో పరిశీలించిజూడుము. వారు పానీయమును త్రాగుటకు గ్లాసు నుపయోగింతురు. మనము లోహకుంభము నుపయోగింతుము. వీనియందేది కళాశోభితము? మన గ్రామములందలి వ్యవసాయదారుల గృహములను జూచితివా?

నేను:—అవును నేను జూచితిని.

స్వామిజి:—వాటియందేమి గాంచితివి?

భక్తుడు :—ఏమి చెప్పవలయునో నాకు దెలియదు. అయినప్పటికిని, మహారాజ్, వాటి దొడ్లు, నేలలు బాగుగా అలుకబడి, యతి శుభ్రముగను, నిర్మలముగను ఉండును.

స్వామిజి :—వారి ధాన్యపుకొట్లను జూచితివా? అవి ఎంతటి కళానిర్మితములో? వాని మట్టి గోడలమీదగూడ, ఎంతటి భిన్న భిన్న చిత్రములు చిత్రింపబడియుండును! పాశ్చాత్య దేశములకుబోయి, పల్లె ప్రజలను పరిశీలించిన యీ వ్యత్యాసము బాగుగా దెలియగలదు. వారియాదర్శము లాభము. మనది కళ. ప్రతిదానియందును పాశ్చాత్యులు లాభమునే యాదర్శముగానుంచుకొందురు. మన మెల్లయెడలను, కళాచతురతనే లక్ష్యముగా నుంచుకొందుము. పాశ్చాత్య విద్యాఫలితముగా ఆ సుందరములగు లోహపాత్రలకు బదులుగా, ఎనేమల్ గ్లాసులను మనగృహములయం దుపయోగించుచున్నాము. ఈ విధముగా ఇతరులచే పరిహసింపబడునంత తీవ్రముగా, మనము ప్రతిదానియందును లాభమునే యాదర్శముగా నుంచుకొను అభ్యాసపరుల మైతిమి. నేడు మనకు గావలసినది సా లాభమును కళలతో సమన్వయపరచుటయే. జపానుదేశము ఈ సందర్భమున తీవ్ర కృషిచేయుటచే, అనతికాలముననే ఉన్నతదశకు వచ్చెను. తిరిగి జపాను దేశస్థులు పాశ్చాత్యులకే బోధింపగలుగుచున్నారు.

ప్రశ్న :—మహారాజ్, ప్రపంచములో ఏజాతి మిక్కిలి అందముగా వస్త్రధారణము గావించుకొనుచున్నది?

స్వామిజి :—ఆర్యులు ధరింతురు. ఐరోపావారు గూడ ఈ విషయమం దేకీభవించిరి. ముడతలతో ఎంత యందముగా వారి దుస్తులు వ్రేలాడుచుండును! ప్రపంచమందలి వివిధజాతుల రాజదుస్తు లన్నియును ఆర్యుల యనుకరణములే. వాటినిగూడ ముడతలతో నుంచుటకై ప్రయత్నములు జరిగెనుగాని, వారి జాతీయతకు భిన్నముగానవి వెలసియుండుటను మనము గమనింపగలము.

సింఘ్‌జీ! ఆ పనికిరాని, పాశ్చాత్యులలోపలి చొక్కాలను ధరించుటను విసర్జింపుము.

ప్రశ్న :—ఎందుచేత, మహారాజా?

స్వామిజి :—పాశ్చాత్యులు వాటిని లోపలి చొక్కాలుగా ధరించుటయే కారణము. బాహ్యమునకు గనబడున ట్లెన్నడును ధరించుటకు వారు ఇష్టపడరు. బెంగాలు దేశస్థులు ప్రతీదియు ధరింపవచ్చుననియు, దుస్తులనుగూర్చి ఏవిధములగు నియమములు లేనట్లును, దుస్తులవిషయములో ఏ విధమగు పూర్వాచారము లేనట్లుగను, ఈ రీతిగా ధరించి ఎంతతప్పిదమును జేయుచున్నారు! నిమ్నజాతులు స్పృశించిన యాహారమును దిన్నచో మన ప్రజలు సంఘబహిష్కృతులయ్యెదరుగదూ! ఈఅసభ్యదుస్తుల విషయమందుగూడా ఈ ధర్మమనుసరింపబడుచో బాగుండెడిది. మన యభిరుచుల ననుసరించి ఏదోమాదిరి దుస్తులను నీవేల ధరింపగూడదు? పాశ్చాత్యుల లోపలిదుస్తులను, చొక్కాలను ధరించుటయం దేమిన్యాయముగలదు?

ఇప్పుడు వర్షముగురియుట కారంభమయ్యెను. మధ్యాహ్నభోజనమునకు గంట మ్రోగింపబడెను. ఇతరులతో ప్రసాదమును స్వీకరించుటకు మేము లోనికి బోయితిమి. భోజనము జేయుచు స్వామిజి "ఆహారమును మితముగా భుజింపవలయును. అమితాహారము, సోమరితనమునకు మూలకారణము." అని నుడివిరి. కొంతసేపాగి పిమ్మట "జపాను వారిని జూడుము. వారు వరియన్నమును, పప్పు పులుసుతో రోజునకు రెండు లేక మూడు సారులు భుజించెదరు. వారిలో మిక్కిలి బలాఢ్యులుగూడ, మితముగనే భుజింతురుగాని, ఎక్కువసారులు భుజింతురు. ఇక మనమో రోజునకు రెండుసారులు కుత్తుకవఱకు భుజించి, దానిని జీర్ణము జేసికొనుటయందే మన శక్తినంతటిని వృధాచేయుచున్నాము.

ప్రశ్న :—ఇంత దరిద్రస్థితియందున్న బెంగాలీలు తృప్తిగా భుజింపగల్గుదురా?

స్వామిజి:—మన బీదతనమునకు ప్రధానకారణము సోమరితనము. ఒక మిల్లుయజమాని, తనక్రింద పనిచేయుచున్న కార్మికునియం దయిష్టతచే వానిజీతము తగ్గించినను, లేక, గొక కుటుంబములో ముగ్గురుగాని, నలుగురుగాని సంపాదించుచు అందొకరు మరణించినను, వారుచేయునదేమి? బిడ్డలకిచ్చుచున్నపాలను తగ్గించుటయో, లేక పగటిపూట భుజించుచు రాత్రులయందే వేపుడు బియ్యమునో తిని జీవించుటయు సంభవించును.

ప్రశ్న :—ఆ పరిస్థితులలో అంతకంటె ఎక్కువగా ఇంకేమి చేయగలరు?

స్వామిజి :— తమయాహారమును నిలబెట్టుకొనుటకై ఎక్కువగా ఆర్జించుటకేల శ్రమపడరాదు? కానిచేయరు! లోకాభిరామాయణమును జెప్పుకొను స్థలములకు బోయి వృధాగా కాలక్షేపమును జేయజూతురు. వారు కాలమును దుర్వినియోగము చేయుచుంటిమని గ్రహించినచో ఎంత బాగుండును!

కర్మణైవ హి సంసిద్ధి మాస్థితా జనకాదయః, లోకసంగ్రహమేవాపి సంపశ్యన్కర్తుమర్హసి.
యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠ స్తత్తదేవేతరో జనః, స యత్ప్రమాణం కురుతే లోక స్తదనువర్తతే.

జనకుడు మున్నగువారు కర్మములవలననే (చిత్తశుద్ధిని బడసి) ఆత్మజ్ఞానమును బొందినారు. (లేక నీకు చిత్తశుద్ధినిమిత్తము కర్మములతో బనిలేకున్నను, అనగా నీవు ఆత్మజ్ఞుడవేయైనను) లోకసంగ్రహార్థము (జనులను స్వధర్మనిరతుల గావింప: లేకున్న జనులు జ్ఞానిని గాంచి కర్మత్యాగులగుదురు అను విషయమును బరికించియైన), నీకు కర్మముల నాచరించుట ఉచితము.

శ్రేష్ఠవ్యక్తుల ఆచరణమునే జనసామాన్యము అనుకరించును; వా రెద్దానిని ప్రామాణిక బుద్ధితో అనుష్ఠింతురో, సాధారణజనులుకూడ దానినే అనుసరింతురు.

—శ్రీమద్భగవద్గీత, అధ్యా. 3 - శ్లో. 20, 21.

శ్రీ తురీయానంద లేఖావళి

శ్రీహరిశరణమ్

ప్రియ...

భగవదిచ్ఛయే నెఱవేరును. ఆయనవలననే యిది కల్పింపబడినయెడల ఆయనవలననే నశింపగలదు. 'నీ కోరికయే నెఱవేరుగాక!' అని సమస్తమును భగవంతునకే వదలి మనము నెమ్మదిగా నుండగలుగుచున్నాము. శాంత మనస్కులము కావుట కంతకంటె మార్గాం తరము లేదు. భగవదిచ్ఛానుసారమే ప్రపంచము సృష్టింపబడినదన్న దృఢభావము హృదయమున హత్తుకొన్నప్పుడే శాంతి యుదయించును. నిజముగా జూచినచో సమస్తమును ఆయన ఆధీనమునందలిదియే. ఆయన ఎట్లు చేయించునో అట్లే జరుగును. అది మనకు దెలియవచ్చును లేదా తెలియకను పోవచ్చును. ఇదిమాత్ర మెంతయు సత్యము. ఆయన కృపవలన దీనిని దెలిసికొనినచో మనస్సునకు శాంతి సమకూరును. లేనిచో హాని, శోకము, దుఃఖము, హర్షము మొదలగువానిచే మనస్సు కలతజెందును. ఆయనయందే సంపూర్ణముగ నిబ్బరము పూనినచో మనము యథార్థసుఖమును బడయగలము. కాని ఆయన కృపాకటాక్ష నిరీక్షణము లేనిచో ఏ విధముగా నయినను నేదియు సమకూరనేరదు. సరళహృదయముతో ఆయనను ధ్యానింపగలిగినచో ఆయన నీ ప్రార్థనలను తప్పక ఆలకించును.

శ్రీ మాతృదేవి చరణసన్నిధిని నీ కుమారుని నిలిపినందున నీ మానసమున నొకానొక నూతన భావానుభూతి కలిగినట్లు తెలిపియుంటివి. అట్లే నీ భార్యను, ధనమును, బంధువులను మఱియును నిన్నును నిజముగా ఆత్మసమర్పణము చేయగలిగినచో నీ జన్మము సఫలతనందును. వీరందరును భక్తుల కోరికల నెఱవేర్పగలవారు.

ఇట్లు,

నా శుభాశీర్వాదములతో,

శ్రీ తురీయానంద

శ్రీహరిశరణమ్

శ్రీరామకృష్ణ అద్వైతాశ్రమము,

వారణాసి, 3-1-'17.

ప్రియ బి. బాబు,

సాధారణ జనులకు ముక్తుల ప్రారబ్ధానుభవములు సత్యములై కనుపించినను వారు వానిని అంగీకరింపరు. ఎందువలననగ దేహాత్మబుద్ధి యున్నప్పుడే ప్రారబ్ధముగూడ నంగీకరింపబడును. 'దేహాత్మభావో నైవేష్టః పారబ్ధస్త్యజ్యతాంమతః'* ఇదియే సిద్ధాంతము. భక్తులుసైతము సమస్తమును భగవదిచ్ఛయే యన్న భావమును కలిగియుండుటవలన వారుగూడ ప్రారబ్ధవిచారమును వదలివేయుదురు. కర్మాసక్తులే ప్రారబ్ధవిచారము కలిగియుందురు.

ఇట్లు,

నా శుభాశీర్వచనములతో,

శ్రీ తురీయానంద

---

* శ్లో. ప్రారబ్ధం సిద్ధ్యతి తథా యథా దేహాత్మ న స్థితిః,
దేహాత్మభావో నైవేష్టః ప్రారబ్ధ స్త్యజ్యతా మతః. —వివేకచూడామణి, 462.

నేను, దేహము అనుభావమున్నంతవఱకు ప్రారబ్ధముగూడ అనుభవింపవలయును. కాని దేహాత్మభావమును మనము ఒప్పుకొనము. అందువలన ప్రారబ్ధమునకు సంబంధించిన విచారము వదలిపెట్టుము.

శ్రీ వాసుదేవ మననము

ద్వితీయ వర్ణకము

శ్రీ మాచిరాజు శ్రీరామకృష్ణ

(గతసంచిక తరువాయి)

"గృహస్పృహా పాదనిబద్ధ శృంఖలా కాంతాసుతాశా పటుకంఠపాశః । శ్లేష తద్భార్యాశ నిర్హ్రాసాశా త్ప్రాణాంతహేతుః ప్రబలాధనాశా ॥" (స. వే. సి. సా. సం. 47.) గృహక్షేత్రాదులయం దభిలాష పాదములకు దగిలింపబడిన శృంఖలములే. సతీసుతాదుల యందలి వ్యామోహము కంఠమునకు దగిలింపబడినట్టి యురిత్రాడే. ప్రబలమైన ధనాశతల మీద పడి అవ్యవహితముగ ప్రాణాంతహేతువగు ప్రాజ్యవజ్రపాతమే. "ధనంచ భూమౌ పశవశ్చగోష్ఠే భార్యాగృహద్వారి జనశ్శ్మశానే। దేహశ్చితాయాం పరలోక ఆత్మా కర్మానుగోగచ్ఛతి జీవ ఏషః ॥" ఆత్మీయములని భావింపబడు ధనము భూమియందును, పశువులు గోష్ఠమునందును, భార్య గృహద్వారముకడను, పుత్రమిత్ర బాంధవాది పరిజనము పితృవనమునను, శ రీ ర ము చితియందును ఎక్కడివక్కడనే యాగిపోవును. ఆత్మ - జీవుడు - నిజకర్మానుగుణముగ లోకాంతరములబొందును. "ఏక ఏవ సుహృద్ధర్మో నిధనేఽప్యనుయాతియః । శరీరేణ సమంనాశం సర్వమన్యద్ధిగచ్ఛతి ॥" (మనుః 8-17). ఇట్లు సర్వము శరీరముతోపాటు నశించును. ధర్మమనెడి సుహృదుడుమాత్రము శరీరాపాయమునందుగూడ ఆత్మను విడువక అభీష్ట ఫలదానార్థము ఆత్మ ననుగమించును. కనుక స్వసతీసుతాదిస్నేహము నపేక్షించి స్వధర్మమునతిక్రమింపగూడదు. "స్వప్నలబ్ధ పదార్థంబు చందమునను । తలచి చూడంగ వట్టి దంధనము ధనము ॥" విత్తాపత్య కళత్రాది సర్వస్వము స్వప్నలబ్ధ పదార్థములవలె క్షణభంగురమే. "యేషామాశా నిరాశా స్యాద్దారాపత్య ధనాదిషు । తేషాంసిద్ధ్యతి నాన్యేషాం మోక్షాశాభిముఖేగతిః ॥" (స. వే. సి. సా. సం. 86.) ఎవరికి దారాపత్య ధనాదులయం దాశ నిరాశ యగుచున్నదో వారికే మోక్షాశాభిముఖమైన గతి సిద్ధించును. "గతిస్తు గమనే మార్గే దశాయాం బుద్ధ్యపాయయోః" (ఇతి నానార్థ రత్నమాలాయాం ॥) అన్యులకు అనగా ఏషణాత్రయపరిత్యాగమునం దశక్తులగు సంసారలంపటులకు మోక్షమునం దిచ్ఛయే జనించదు. "అర్థయుతోవా క్షేత్రయుతోవా హితపుత్రోవా సుకళత్రోవా । సంసారేఽస్మి న్మోహిత చిత్తః శోచతి శోచతి శోచత్యేవ ॥" ధన సంపన్న

తయు భూసంపన్నతయు సత్సంతానమును అనుకూల దాంపత్యమును కలిగియున్నవాడయినను, ఈ సంసారమునందు మోహితచిత్తుడయ్యేనేని యెడతెగని దుఃఖమునే యనుభవించుచుండును. "విపదో నైవ విపదః సంపదో నైవ సంపదః । విపద్విస్మరణం విష్ణోః సంపత్తస్యైవ సంస్మృతిః ॥" సాంసారిక విపత్తు విపత్తుకాదు. సాంసారిక సంపత్తు సంపత్తుకాదు. మఱేమన విష్ణుని విస్మరించుటయే మహావిపత్తు. సంతత విష్ణుసంస్మరణమే సర్వోత్కృష్టమైన సంపత్తు. "యథావ్యాళగళస్థోఽపి భేకో దంశానపేక్షతే। తథా కాలాహినాగ్రస్తో లోకో భోగానశాశ్వతాన్ । కరోతి దుఃఖే నహి కర్మతంత్రం శరీరభోగార్థమహర్నిశం నరః॥" (అధ్యాత్మరా. 2-4-21.) పామునోటం జిక్కియున్న కప్ప తన మృతిని దెలియక నీగలనుబట్టి భక్షింపనుంకించు పగిదిని లోకులు కాలరూప కాకోదరదంష్ట్రలం జిక్కియుండియు దమ యస్థిరతను గుర్తించనేరక సంసార వ్యామోహితచిత్తులై అనిత్యములైన విషయసుఖముల నభిలషించుచున్నారు. మనుష్యుడహర్నిశాదులాయా కర్మతంత్రములను దుఃఖముతోనే చేయుచున్నాడు. శరీరసుఖముకొఱకే గదా! "ఆపదః క్షణమాయాంతి క్షణమాయాంతి సంపదః । క్షణం జన్మాథ మరణం సర్వం నశ్వరమేవతత్ ॥" (మహా. ఉ. 3-53) క్షణములో సంపదలు గలుగును. క్షణములో ఆపదలు గలుగును. జనన మరణములు ప్రతి క్షణమునను కలుగుచుండును. సాంసారికమంతయు క్షణభంగురమే కదా! "అనిత్యాని శరీరాణి విభవో నైవ శాశ్వతః నిత్యం సన్నిహితో మృత్యుః కర్తవ్యో ధర్మసంగ్రహః ॥" శరీరములు బుద్బుదప్రాయములు. సంపదలు తటత్ చంచలములు. మృత్యువు నిత్యసన్నిహితము. కనుక ధర్మసంగ్రహము ముఖ్యకర్తవ్యము. "అప్రార్థితాని దుఃఖాని యథైవాయాంతి దేహినాం। సుఖానిచ తథా మన్యే దైన్యమత్రాతిరిచ్యతే॥" దుఃఖములు వాంఛితములుగాక జేకుఱు భంగి సుఖములును గాలానుసారములై ప్రాప్తములగును. ఇచ్ఛామాత్రముచేత లభ్యములుగావు విశేషించి దైన్య మవశేషించును. "నాభవ్యం భవతీహ కర్మవశతో భావ్యస్య నాశః కుత కర్మవశమున గాదగనిది ఎన్నడును కానేరదు. కాదగినది తప్పక యగును. "భవితవ్యం భవత్యేవ యదభావిన తద్భవేత్ । ఇతినిశ్చిత బుద్ధీనాం నచింతా బాధతే క్వచిత్ ॥" అనగా "క. కానిది కాదెన్నటికిని। కానున్నది మానదెపుడు కాకది దైవాధీ।నంబీ విధి నెఱిగిన। ధీనిధి చింతింపడెపుడు దేనికినైనన్॥" ('పూర్వజన్మకృతం కర్మ తద్దైవమితి కథ్యతే దైవమన పూర్వజన్మకర్మము') "కడలి నడుమనుండి కడలి కావలినుండి। యొండు దీవిగడ్డ నుండి తెచ్చి। నిమిషమాత్రలోన సమకూర్చుబో విధి। యభిముఖుండయేని యభిమతంబు॥" విధి యనుకూలుడయ్యేనేని సముద్ర మధ్యమునం దున్నను, సముద్రమున కావలనున్నను, ద్వీపాంతరమునం దున్నను, అభిమతమును నిమిషమాత్రములో సమకూర్చును. వ్యర్థప్రయాసమున నాయుర్వ్యయంబు సేయం జనదు.

(సశేషము)

సంఘవార్తలు

దుర్గాపూజ

భరతఖండమునందును, విదేశములందును నవరాత్రులందు హిందువులెల్లరు దుర్గాపూజ చేయుదురు. ఇదిపురాణకాలమునుండియువచ్చుచున్నయాచారము. మహిషాసురునిచే నోడింపబడి దేవతలు, విష్ణుమహేశ్వరులయొద్దకు పోయి తమ కష్టముల తెలిపిరి. వారు ఆగ్రహచిత్తులై తమతమ యంశములనుండి కొంత కొంత దివ్య తేజస్సును ప్రత్యేకించి మూర్తీభవింపజేసిరి. ఈ దివ్యతేజస్సు స్త్రీరూపము నొంది మహిషాసురుని వధించెను. ఆనాటినుండి దుర్గానామ ధారిణియైన ఈ దేవి, హేమంతఋతువునందు పూజింపబడుచున్నది.

శ్రీరామచంద్రుడు రావణుని వధింప అకాలమగు హేమంతఋతువున ఈ దేవిని పూజించెననియు వచింతురు. సమస్తబాధా నిర్మూలనకారిణియైన దుర్గాదేవి దశహస్త ఖడ్గ ధారిణియై, ధనదేవతయైన తనకుమార్తె లక్ష్మీ దేవితోడను, విద్యాదేవతయైన సరస్వతి తోడను, ధైర్యసాహసమూర్తియైన కార్తికేయునితోడను, సమస్త విజయకారకుడైన గణేశునితోడను ప్రత్యక్షమయ్యెను.

సింహవాహినియైన దేవి, మహిషాసురునిపై నిలిచి యాతని వక్షస్థలమును త్రిశూలముతో పొడుచుచున్నట్లగపడును.

ఈ దేవిని ఈ స్వరూపమున పూజించెడి వారు శత్రువిముక్తి, ప్రతిబంధకముల నిర్మూలనముకల్గి లక్ష్మీకటాక్షమున ధనవంతులును, సరస్వతీ ప్రసన్నతవలన విద్యావంతులును, కార్తికేయుని అనుగ్రహమున బలసంపన్నులునునై గణేశుని కటాక్షమున జయము సంపాదింతురని ప్రవచింపబడియున్నది. దేవి తనంతట తానే ముక్తి నొసగుననెడి సత్యము భాసించి హేమంత ఋతుపూజ మరింత ఉత్సాహ వైభవానందములతో జరుపబడుచున్నది.

సతీదేవి దక్షప్రజాపతి యజ్ఞమున తన భౌతికశరీరమును త్యజించి పార్వతీనామమున మేనకాత్మజయై జన్మించెను. ఆమె తన కఠోర తపముచే మహేశ్వరుని ఆనందపరవశుని చేసి ఈశ్వరుని వివాహమాడి, కైలాసమున ఆతనితో నివసింప ప్రారంభించెను. మేనకామాత, పార్వతీదేవిని నిరుపేదభిక్షుకుడైన శివుడు తగు రీతిని ఆదరింపజాలడని కడు ఖిన్నురాలయ్యెను. ఆమె ప్రార్థనవలన పార్వతి పితృగృహమున (భూమి) కేతెంచి యచట తన నలువురు బిడ్డలతో మూన్నాళ్లు గడిపెను. మూడుదినములే యైనను, పార్వతి భూమిపై తమ మధ్య నుండుటవలన, మేనకకును భూవాసులకును ఆనందము అపరిమితమయ్యెను. వారెల్లరు ఆ మూడుదినములు పూర్తిగా ఆనందమున నోలలాడిరి. ప్రేమ, భక్తి, అనురాగములతో ఆమెను సమస్తవైభవోపేతముగా పూజించిరి.

పూజానంతరము దేవి నాల్గవనాడు కైలాసమునకేగెను. విజయదశమినాడు దుర్గాదేవి యొక్కయు ఆమె సంతతియొక్కయు విగ్రహములన్నింటిని మేళతాళములతో వూరేగించి జలధిలో కలుపుదురు. ఈ పుణ్యదినమున ప్రజలెల్లరు తమ పూర్వవైరములను, పాక్షికవివాదములను, జాతికులమతవయోభేదములను పాటింపక ఒకరి నొకరు కౌగలించుకొని వారిజీవితములందు నూతనఅధ్యాయములను ప్రారంభింతురు.

ఈ యేడు చెన్నపురి శ్రీ రామకృష్ణమఠమున దుర్గాపూజ 24-9-1952 మొదలు 29-9-1952 వఱకు జరుపబడును. భక్తులెల్లరును ఈ పూజయందు పాల్గొని దేవీప్రసాదమునకు పాత్రులగుదురు గాక!

గ్రంథ సమీక్ష

నారద భక్తిసూత్రములు

(సూత్రార్థ ప్రకాశికావాఖ్య)

సైజు 1/8 డిమ్మి; పుటలు 218 శ్రీ మళయాలస్వాములవారి పదవిభాగము, ఆంధ్ర ప్రతిపదార్థ తాత్పర్య విశేషార్థములు. వెల రూ 2 లు. ప్రాప్తిస్థానము : శ్రీవ్యాసాశ్రమము, ఏర్పేడుపోష్టు (చిత్తూరు జిల్లా).

మోక్షరాజ్య సింహాసనమునకు భక్తిమార్గ మతి ప్రాచీనమైనది. సృష్ట్యాదిని మానవుడు కండ్లు తెరచినప్పుడు సూర్యచంద్రుల ఉదయాస్తమయములు, మేఘముల ఉరుములు, మెరుపులు, పిడుగులు, వర్షము, సముద్రము మొదలుగాగల నిసర్గ వ్యాపారములు ఒక మహత్తరమైన ఆదిశక్తిని మానవునకు పరిచయము కల్గించినవి. వీనిని వీక్షించి అతడు భయచకితుడై, ఇదేమి ఆశ్చర్యము, అదేమి అద్భుతము అని విస్మయమందెను. మానవునియందలి ఈప్రథమ విస్మయభావనయందే భక్తిబీజములు నాటబడినవి. ఈ బీజములు అనంతశక్తిరూపుడగు పరమాత్మునకు శరణాగతుడైన అల్పశక్తివంతుడగు మానవునియందంకురించినవి. మానవ జీవితాశయమగు మోక్షపీఠము నధిష్ఠించుటకు కలియుగమున ఈ భక్తిసాధనయే సులభసాధ్యమనియు సుఖకరమనియు ఋషులు నిశ్చయించినారు. భరతఖండమునందుగల వివిధయోగ మార్గములలో భక్తిమార్గమే లోక ప్రియమగుట కనేక కారణములు గలవు. సాధనయందుగల సులభతయే ముఖ్యకారణము. ఈ మార్గమునందు దీర్ఘతపానుష్ఠానములయావశ్యకత లేదు. జాతిమత, లింగ వయోనిర్బంధములు లేవు. కరుణాంతరంగుడగు పరమాత్ముని యందుగల ప్రేమోన్మాదమునకే భక్తియని పేరు. ఇట్టిభక్తిసాధన శ్రవణం, కీర్తనం, స్మరణం, పాదసేవనం, అర్చనం, వందనం, దాస్యం, సఖ్యం, ఆత్మనివేదనం అని పలువిధములుగ విభజింపబడినది. గోపికాస్త్రీలు శ్రీకృష్ణునిభక్తిచే మోహించి మోక్షమందిరి. ఆంజనేయులు శ్రీరాముని సర్వేశ్వరునిగానెంచి భజించి మోక్షమును పొందెను. నిన్న మొన్నటి త్యాగరాజు, శ్రీరామకృష్ణపరమహంసల విషయము భక్తులకు విదితమే. శ్రీనారదులవారు భక్తిని పరమ ప్రేమరూపముగ సూత్రీకరించినారు.

నారదప్రోక్తమగు భక్తిసూత్రములను తెలుగువారి కత్యంతోపయోగకరమగునట్లు పదవిభాగము, ఆంధ్రప్రతిపదార్థ తాత్పర్య విశేషార్థములతో శ్రీమలయాళస్వాములవారు రచించినారు. పలుగ్రంథములను రచించి సామాన్యమానవుల ఆధ్యాత్మికోన్నతికి పాటుపడుచున్న శ్రీ స్వాములవారిసేవ అపారము. సూత్రార్థప్రకాశిక అను వ్యాఖ్యానముతోకూడిన శ్రీస్వాములవారి నారదభక్తిసూత్రములు ప్రతి ఒక్కరు చదువదగినది. ఇందలి విశేషార్థములు ప్రత్యేక విశిష్టతను కలిగియున్నవి.

ఇంకను ఇట్టి ఉద్గ్రంథములను పెక్కింటిని తెలుగు ప్రజకు స్వాములవా రందజేయగలరని ఆశించుచున్నాము.

సవరణ

గతసంచిక ప్రార్థనయందు 8-వ శ్లోకమునందు 'తేగాం' అనుటకు బదులు 'తేషాం' అనియు 9-వ శ్లోకమునందు 'కళా-జగదీశ్వరస్య' అనుటకుబదులు 'కళాభగవతః జగదీశ్వరస్య' అనియు సవరించి పాఠకులు పఠింపఁగోరుచున్నాము.

